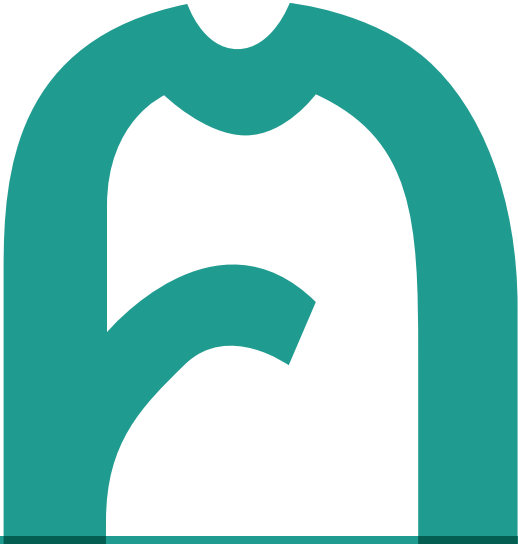

นันทาทรศนะ จากบุคลากรในกระบวนการทำงาน เพศศึกษาเพื่อเยาวชน

ด.ดช ก้าวย่าง

สนับสนุนโดย โครงการกองทุนโลก

PR-DDC
Principal Recipient
Administrative Office

teenpath
www.teenpath.org
เพศศึกษาเพื่อเยาวชน

PATH
A catalyst for global health

คน ก้าวอย่าง

พบกัน

เพื่อเรียนรู้

เรียนรู้

เพื่อเปิดรับ

เปิดรับ

เพื่อเข้าใจ

เข้าใจ

เพื่อเปลี่ยนแปลง

ค.คน ก้าว่าง

จำนวนพิมพ์	๕,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งแรก	ธันวาคม ๒๕๕๑
พิมพ์ที่	บริษัท บุเลติน จำกัด
จัดพิมพ์โดย	องค์การแพธ ๓๗/๑ ซ.เพชรบุรี ๑๕ พญาไท ราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๓-๗๕๖๓-๕ โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๗๕๖๘
สนับสนุนโดย	กองทุนโลกเพื่อแก้ไขปัญหาเอดส์ วัณโรค และมาลาเรีย (The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria) เว็บไซต์เพศศึกษา www.teenpath.net เว็บไซต์บริการสุขภาพทางเพศที่เป็นมิตรสำหรับเยาวชน www.lovecaresation.com

โครงการฯ ยินดีให้เผยแพร่ผลงานชิ้นนี้อ่างแพร่หลายต่อไป อย่างไรก็ตาม หากบุคคลหรือหน่วยงานใดต้องการนำเนื้อหาจากผลงานนี้ไปใช้อ้างอิงในเอกสาร หรือสื่ออื่นๆ ขอความกรุณาแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และ/หรือ ขอความกรุณา อ้างอิงที่มาของข้อความนั้นๆ ตามมาตรฐานสากลด้วย ขอขอบคุณยิ่ง หรือหากมีข้อเสนอแนะ โปรดติดต่อที่ pathbangkok@path.org

คำนำ

การผลักดันเพศศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนของเราได้เรียนรู้และเข้าใจพัฒนาการทางเพศของตน และคนรอบข้างสามารถจัดวางสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น จัดการกับความรู้สึกทุกสุขของตนได้อย่างเหมาะสม เข้าใจว่าจะดูแลสุขภาพทางเพศ มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ไตร่ตรองกับผลที่จะตามมา โดยตระหนักถึงความคาดหวังทางสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อเรื่องเพศ รวมทั้งรับผิดชอบได้โดยไม่เป็นภาระแก่คนอื่น งานเช่นนี้ไม่ง่าย โดยเฉพาะในสังคมไทยซึ่งสิ่งที่ถูกพร่ำสอนว่า คือความดีงาม พึงมี พึงเป็นในเรื่องเพศกับการกระทำของคนจำนวนมากในสังคม ปรากฏให้เห็นเป็นความขัดแย้งได้ตลอดเวลา และในหลายตัวอย่าง

การเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเรื่องเพศศึกษา เพื่อสร้างวุฒิภาวะเรื่องเพศแก่สังคมไทย จึงต้องอาศัยทัศนคติที่เปิดรับ ไม่ตัดสิน มีความเข้าใจอดทนต่อความแตกต่างทางความคิด และไม่ย่อท้อที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยมิตรภาพ ผู้คนจำนวนหนึ่งที่มาจากหลากหลายองค์กร และวิชาชีพ ที่มาร่วมทางกันใน **“โครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ”** เพื่อร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการผลักดันเพศศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเข้าร่วมเป็นภาคีกับองค์กร PATH ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนโลกเพื่อเอดส์ วัณโรค และมาลาเรีย ผ่านกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้แสดงให้เห็นว่าในหลายปีที่ผ่านมามีการไม่ย่อท้อต่อการเสนอความคิดดังกล่าว ผ่านกระบวนการการอบรมครู การแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้บริหารการศึกษา การสนับสนุนเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความเข้าใจ การจัดทำข้อมูลและเวทีวิชาการ

เพื่อแสดงผล และร่วมกันค้นหาแนวทางใหม่ในการที่จะขับเคลื่อนให้เกิดความคืบหน้าในการส่งเสริม สนับสนุนเพศศึกษา ทำให้งานด้านนี้คืบหน้าไปไม่น้อย แม้ว่าเป้าหมายของการเห็นนักเรียนทุกชั้นได้เรียนเพศศึกษารอบด้าน (Comprehensive Sexuality Education) ในทุกปีการศึกษาอย่างน้อย ๑๖ คาบต่อปี ในทุกชั้นเรียน ในทุกโรงเรียนของประเทศไทยจะยังอยู่อีกไกลนักก็ตาม

“**ค.คน ก้าว่าง**” ได้บันทึกความพยายามของปัจเจกบุคคล ที่ได้ร่วมลงแรงขับเคลื่อนเพศศึกษาไทย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึง บทเรียน ความคิด ความเชื่อ ความหวัง ที่อยู่เบื้องหลังของความพยายามดังกล่าว โดยหวังว่า สิ่ง “**ผู้กล้า**” เหล่านี้ บอกเล่าจะเป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นต่อไป ไปในการร่วมผลักดันเพศศึกษาเพื่อสร้างสังคมไทยที่มีสุขภาวะทางเพศต่อไป

ด้วยคารวะในความอดสาหัสและมิตรภาพ

องค์กร PATH ประเทศไทย

สารบัญ

ผู้ประสานงานโครงการ

๓-๒๕

- ผศ.จินตนา เวชมี ค.คน สร้างคน ๑๐
- ยงยุทธ วงศ์วิชัย ๑๒
งานเทศศึกษาต้องอาศัยเครือข่าย
- จิริงกูร ญัฐรังสี และ อรอินทร์ ชำคม ๑๕
พยาบาลวิชาชีพกับภารกิจเทศศึกษา
- กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์ และ นพรัตน์ เวโรจน์เสรีวงศ์ ๑๘
สองสาวกับก้าวย่างที่หยั่งรากลงในผืนดิน กศน.
- รศ.เพชรน้อย ลิงห์ช่างชัย รอวันเทศศึกษาต้องสอบเอ็นทรานซ์ ๒๑
- สุกจิตรา โปร่งแสง “ระบบราชการ” จุดอ่อนของความยั่งยืน ๒๓

ผู้บริหาร

๒๓-๔๘

- พชรพงศ์ ตรีเทพา เทศศึกษาคือตัวชีวิตผู้บริหาร ๒๘
- จุริรัตน์ โพธิ์วิจิตร ๓๐
กระบวนการสอนเทศศึกษา ในปรัชญาการทำงานของ กศน.
- ปัญญา พลราษฎร์ ๓๓
“Child Center” แคตัวหนังสือหรือทำได้จริง?!
- อัจฉรพร แก้วมรกต ๓๕
รองผู้อำนวยการ ผู้ปลุกต้นตาล ไม่ได้ปลูกผักชี
- มนต์สุดา เกรียงไกร อยากรเป็นโคขในดวงใจนักกีฬา ๓๗
- พิธาน พันทอง จงปลูกตัวอย่าง ให้ “ผู้ใหญ่” ได้เห็น ๓๘
- สมจิตร ดาวสุด สอนเทศศึกษาต้องทำงานเป็นทีม ๔๑
- สว่าง รวมจินดา ๔๓
ขอเพียงใส่ใจ...เทศศึกษาจะกลายเป็นเรื่องง่าย

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

๔๓-๖๐

- สวาท กรศิริลักษณ์ ๔๘
วิทยากร ที่ถูกเพื่อนร่วมงานสะท้อนความเห็น จนนอนไม่หลับ
- จำเนียร มานะกล้า ๕๑
ผู้เชื่อมงานสาธารณสุขกับการศึกษา
- สุพรรณิ สฤทธิอภิรักษ์ ๕๓
ผู้ใช้ระบบความคิดแบบเพศศึกษา เชื่อมคน สร้างงาน
- กุสุมา มีศิลป์ เพศศึกษากับครู ต้องก้าวไปด้วยกัน ๕๖
- อูษา สุขภาพันธุ์ ๕๙
พยาบาลผู้ผันตัวเป็นวิทยากรหลัก แห่งโรงพยาบาลหาดใหญ่

ศึกษานิเทศก์ (ศน.)

๖๓-๗๒

- สมนึก บุญปัญญา ๖๔
ศึกษานิเทศก์กับการศึกษายุคใหม่ผ่านก้าวอย่าง...จนเข้าใจ
- สมยศ พงษ์เฉลียวรัตน์ และวรศิลป์ พวงสวัสดิ์ ๖๗
ความเหมือนต่างพื้นที่ในความยั่งยืนของการสอนเพศศึกษา
- จุริพร มณีโมไนย ศึกษานิเทศก์แบบ “กัดไม่ปล่อย” ๗๐

ครู

๗๕-๑๑๑

- ธนา ผินกลับ บ้านนี้มีวัฒนธรรมพกถุงยาง ๗๖
- มั่นสนันท์ ราตรีหว่าง ครูผู้ฟังเสียงน้อยๆ ของเด็กเสมอ ๗๘
- รัชนิกุล ชนวรรณโณ ครูผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ตัวจริง ๘๐
- จีระพรรณ คำวังจันทร์ สอนสุขศึกษาให้ไม่น่าเบื่อ ๘๒
- ศิริัญญา สุดโต และ รัตนาวดี นำนาผล ๘๔
เรื่องเล่าจากห้องเรียนเพศศึกษา...ของครูพันธุ์ใหม่

- **เกษมศรี อัครศรีพงศ์ธร** ๘๗
วิจัยพบเพศศึกษารอบด้านทำให้นักศึกษารู้จักยับยั้งชั่งใจ
- **สมเกียรติ สุขรัตน์** เป้าหมายคือการเรียนรู้ไม่ใช่ความรู้ ๘๙
- **สมพร ทองสมัคร์** อีกด้านของเพศศึกษา ๙๒
- **สังคม พรหมมาศ** ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเพศแห่งบ้านลาแล ๙๕
- **พันธ์เพ็ญ โพธิ์ใบ และ กมลทิพย์ ยุทธิวัฒน์** ๙๗
กับงานสอนอย่าง “สนุกแต่หนัก”
- **ไพรินทร์ ผุดผ่อง โคช...กัญแจแห่งความสำเร็จ** ๑๐๐
- **สุวรรณี จันทร์ตา** อาจารย์เพศศึกษาแห่งราชภัฏลำปาง ๑๐๒
- **อุไรรัตน์ ยามาเรียง** สอนเพศศึกษาในสังคมมุสลิม ๑๐๕
- **สุนิสา เจ๊ะปูเต๊ะ** เพศศึกษากับศาสนาอิสลาม ๑๐๘
- **ผศ.ดิเรก ตั้งสายัณห์** ลองมองเด็ก เช่นตอนตัวเป็นเด็ก ๑๑๐

เยาวชน ๑๑๓-๑๑๙

- **กลุ่มเยาวชน “ไข่มดแดง”** พลังเยาวชนบ้านผือ ๑๑๔
- **“มหาสดัม”** ๑๑๖
กลุ่มแกนนำเยาวชนอาชีวศึกษา ณ เมืองคอน
- **กลุ่มเยาวชน “ข้าวต้มมัด”** ๑๑๘
ข้าวต้มมัดร้อนๆ ในโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

คนทำสื่อ ๑๒๑-๑๒๘

- **ไพบูลย์ โสภณสุภาพ และ ทวีวัฒน์ กำเนิดเพชร** ๑๒๒
กลุ่มละครบางเพลย์...กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้
- **เชิดพงศ์ แก้วเอ๋ย** ละครสะท้อนตัว ๑๒๕
- **วรรณพร เพชรประดับ** ๑๒๗
อ้อม...ผู้หญิงตัวเล็กกับงานสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องสื่อให้เยาวชน

ผู้ประสานงานโครงการ

- **ผศ.จินตนา เวชมี**
ค.คน สร้างคน
- **ยงยุทธ วงศ์วิชัย**
งานแพศศึกษาต้องอาศัยเครือข่าย
- **จิรัญกร ญัฐรังสี และ อรอินทร์ ชำคม**
พยาบาลวิชาชีพกับภารกิจแพศศึกษา
- **กนกพรรณณ สุวรรณพิทักษ์ และ นพรัตน์ เวโรจน์เสรีวงศ์**
สองสาวกับก้าวอย่างที่ยังรากลงในผืนดิน กศน.
- **รศ.เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย**
รอวันแพศศึกษาต้องสอบเอ็นทรานซ์
- **สุจิตรา โปร่งแสง**
“ระบบราชการ” จุดอ่อนของความยั่งยืน

ค.คน สร้างคน

ผศ.จินตนา เวชมิ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
(สิงหาคม ๒๕๕๐)

"สิ่งสำคัญสุดอยู่ที่ตัวผู้สอนว่ามองเห็นประโยชน์หรือไม่
ให้ความสำคัญกับกระบวนการแก้ไขปัญหาวัยรุ่นมากน้อยเพียงใด
และมองเห็นบทบาทตนเองในฐานะผู้ให้บริการ
สิ่งที่สังคมต้องการอย่างไรบ้าง"

“อาจารย์จิน” หรือ **จินตนา เวชมิ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) พระนครศรีอยุธยา ผู้ซึ่งทำงานประเด็นเด็กและเยาวชนมานาน ทำให้มีข้อมูล และเห็นภาพรวมของปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นว่า เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่ ประสบปัญหาการตั้งท้อง และมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ

“ปัญหาเด็กท้องในวัยเรียนเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา แนนอน เพราะถ้ามองที่ห้องเรียน มองที่โรงเรียน ไม่มีใครที่มีทักษะให้ คำปรึกษาแนะนำที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของเด็กได้ดีเลย”

ดังนั้น ในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาสายครู จึงมองเห็นความจำเป็นว่า ครูจำเป็นต้องมีทักษะการสอนเรื่องเพศศึกษา ที่ดีพอ ปัญหาเหล่านี้จึงจะลดลงได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระแสเพศศึกษาจะมาแรง แต่หลายครั้ง ก็พบว่าผู้สอนเพศศึกษารอบด้าน ยังมีความกังวลใจกับการจัดการ

เรียนรู้ที่ไม่ใช่แนวทางแบบดั้งเดิม ซึ่งมีเป้าหมายไม่ให้เกิดภัยเรียน มีเพศสัมพันธ์ แต่ตัวเขาเอง ยอมรับในกระบวนการเพศศึกษารอบด้าน เพราะเชื่อว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศ ต้องมองว่าเรื่องเพศก็เป็นวิถีชีวิตปกติ

“เมื่อถึงวัยที่เขาเจริญเติบโตและมีแรงกระตุ้นที่จะเรียนรู้ เราก็คงต้องทำให้เขารู้ทางออก หรือทางแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง”

จากประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา อาจารย์จินฝากขอเสนอแนะสำหรับผู้สอนวิชานี้ทุกคนว่า ไม่ควรรวบรัดแผนเวลาสอน และต้องพัฒนาทักษะการฟัง ทักษะการสรุปของตนเองอยู่เสมอ เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนฝึกการคิดอย่างเป็นระบบและรอบด้าน

ทั้งนี้ เมื่อถามถึงความเป็นไปได้ ที่จะบรรจุวิชาเพศศึกษารอบด้านใน มรภ. อาจารย์จินให้ความเห็นว่า เพศศึกษาไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่สิ่งที่น่าสนใจสำหรับเพศศึกษารอบด้านคือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ไม่เพียงเท่านั้น อาจารย์จินยังให้ข้อคิดเห็นต่อการผลักดันหลักสูตรเพศศึกษารอบด้านและการขยายผลการจัดการเรียนรู้ว่าผู้สอนต้องพัฒนางานวิชาการให้มากขึ้น ส่วนคนบดีหรือผู้บริหารระดับนโยบายก็ต้องสนับสนุนการทำงานของอาจารย์ผู้สอน

“สิ่งสำคัญสุดอยู่ที่ตัวผู้สอนว่ามองเห็นประโยชน์หรือไม่ ให้ความสำคัญกับกระบวนการแก้ไขปัญหาวัยรุ่นมากน้อยเพียงใด และมองเห็นบทบาทตนเองในฐานะผู้ให้บริการสิ่งที่สังคมต้องการอย่างไรบ้าง”

แม้ว่าจากจุดเริ่มต้นของการทำงานถึงวันนี้ เขาจะมองเห็นช่องทางการขยายผลเรื่องเพศศึกษารอบด้านในระดับอุดมศึกษา แต่โจทย์หลักสำคัญอยู่ที่การมีแนวร่วมและการสร้างเครือข่ายพัฒนาวิชาการในเรื่องนี้ ซึ่งอาจต้องใช้เวลา และความตั้งใจที่แท้จริงเพื่อให้สำเร็จ ●

งานเพศศึกษา ต้องอาศัยเครือข่าย

ยงยุทธ วงศ์วิชัย

นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง
(ตุลาคม ๒๕๕๐)

"เรื่องนี่ยังถือว่าเป็นเรื่องเพิ่งเริ่มต้น
ยังเป็นก้าวที่ยังขยายผลได้ไม่พอ และยังไม่ถูกทำในระดับชาติ
ที่จะต้องให้มีการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างจริงจัง
เราอาจต้องขยายผลของงานให้กว้าง
เพื่อผลักดันให้ส่วนการศึกษาเข้าไปทำให้มากยิ่งขึ้น"

ยงยุทธ วงศ์วิชัย คือผู้ที่ทำงานด้านเอดส์มาแล้วกว่า ๑๐ ปี และทำหน้าที่เป็นวิทยากรในที่ต่างๆ มานับครั้งไม่ถ้วน และตอนนี้เขามีหมวกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งใบในฐานะผู้ช่วยผู้ประสานงานของหน่วยประสานงานโครงการก้าวอย่างเข้าใจ ภาคเหนือ

ยงยุทธ บอกว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้ คือความแตกต่างระหว่างการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับงานอบรมแบบเดิม ที่ไม่เน้นการบรรยาย แต่เน้นการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเขายอมรับว่าไม่ง่ายเลย จากที่ถนัดนั่งบรรยายให้คนอื่นฟัง ต้องเปลี่ยนมาเป็น

ชวนคุย มีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ให้ลองฝึกทำ เรียนรู้ นำเสนอ และ มาแลกเปลี่ยน

“แต่พอมาลองทำกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แล้วก็ไม่อยากกลับไปอบรมแบบเดิม ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ จะรับอบรม กลุ่มละไม่เกิน ๔๐ คน เพราะถ้าใหญ่กว่านี้จะไม่ได้อะไร”

ยงยุทธ ยังบอกด้วยว่า กิจกรรมหลายอย่าง เช่น กิจกรรม ย้อนรอยวัยรุ่น ช่วยให้เขาเข้าใจวัยรุ่นมากขึ้น จากที่เคยคิดว่า เยาวชนเป็นปัญหา ก็รู้ว่าเมื่อก่อนตัวเองก็ทำเรื่องเสี่ยงๆ เหมือนกัน แต่ลืม

ด้วยประสบการณ์การทำงานหลายปี ยงยุทธสะท้อนให้เห็น ทิศทางของเพศศึกษาในระบบการศึกษาว่า จำเป็นต้องอาศัยกลไก ทำงานเป็นเครือข่ายในหลายพื้นที่ หลายจังหวัด โดยต้องมีการเตรียมครู สนับสนุนครูเพศศึกษา และมีทีมวิทยากรแกนนำให้การสนับสนุนเพื่อ ช่วยกันทำงาน

“ต้องมีการขยายเครือข่ายทีมงาน มีทีมวิทยากรหลัก เพิ่มขึ้น บุคลากรในระบบการศึกษาต้องเข้ามามีบทบาท เช่น ศึกษา- นิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุน โรงเรียนโดยตรง และควรสร้างวิทยากรจากครูที่มีประสบการณ์ แล้วรวมตัวไปช่วยโรงเรียนอื่นๆ ก็จะทำให้เกิดวิทยากรได้มากขึ้น ทั้งระดับจังหวัด เขตพื้นที่ หรือในระดับโรงเรียน ถือเป็นทีมย่อยๆ ที่คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะให้บริการหรือขยายผลได้อย่าง กว้างขวาง”

อย่างไรก็ตาม ยงยุทธมองว่า การผลักดันให้เยาวชนเข้าถึง กระบวนการเรียนรู้เพศศึกษา ยังไม่มีระบบที่ชัดเจนแน่นอน อุปสรรค ตอนนี้อาจไม่ใช่แค่นโยบายไฟเขียวจากผู้บริหาร แต่ยังต้องการการ สนับสนุนจากสำนักงานการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งยังมีไม่มาก

“เรื่องนี้ยังถือว่าเป็นเรื่องเพิ่งเริ่มต้น ยังเป็นก้าวที่ยังขยายผลได้ไม่พอ และยังไม่ถูกทำในระดับชาติ ที่จะต้องให้มีการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างจริงจัง เราอาจต้องขยายผลของงานให้กว้าง เพื่อผลักดันให้ส่วนการศึกษารับไปทำให้มากยิ่งขึ้น” ●

พยาบาลวิชาชีพ กับการศึกษา

อรอินทร์ ชำคม

พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ.อุบลราชธานี
(มีนาคม ๒๕๕๑)

"รากเหง้าของสังคมไทย เรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม
เลยทำให้คนเหล่านั้นขาดโอกาสที่จะเรียนรู้
สิ่งท้าทายก็คือทำยังไงจะจุดประเด็น เปิดโอกาสให้คนที่ยังไม่เคยสัมผัส
ให้เขามีโอกาสได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับมัน"

โรงพยาบาลจิตเวช ที่แต่เดิมไม่ค่อยมีวัยรุ่นแวะเวียนเข้าไป
แต่หลังจากนำเพศศึกษาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน วันนี้
โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ.อุบลราชธานี มีทั้งเด็กผู้ชายและผู้หญิง
ระดับอุดมศึกษา เดินเข้ามาใช้บริการกันมากขึ้น

อรอินทร์ ชำคม หรือ **อร** ผู้ช่วยผู้ประสานงานโครงการ
ก้าวอย่างเข้าใจ ภาคอีสาน กล่าวว่า สิ่งที่ทำท้าทายในการทำงาน
เพศศึกษานั้นไม่ใช่เฉพาะบทบาทของหน่วยประสานงานหรือโหนด
แต่เป็นบทบาทของคนทำงานเพศศึกษาทั้งหมด เพราะเมื่อพูดถึง
เพศศึกษา คนส่วนใหญ่ในสังคมยังไม่เปิดรับ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่อง
ของเพศสัมพันธ์

“รากเหง้าของสังคมไทย เรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม เลยทำให้คนเหล่านั้นขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ สิ่งทำทายเป็นคือทำยังไง จะจุดประเด็น เปิดโอกาสให้คนที่ยังไม่เคยสัมผัสให้เขามีโอกาสได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับมัน”

จิงกูร ญัฐรังสี หรือ **ตุ่น** พยาบาลวิชาชีพ ๗ พุดถึงความจำเป็นในการเรียนการสอนเพศศึกษาว่า คงหลีกเลี่ยงที่จะสอนเพศศึกษาไม่ได้ เพราะจากที่เคยคุยกับเด็กพบว่า สิ่งที่เขาเรียนรู้มันอยู่นอกเหนือจากที่ผู้ใหญ่คิดว่าเด็กจะได้เรียน เพราะการเรียนของเด็ก เรียนจากสื่อหรือเพื่อน โดยที่ผู้ใหญ่ไม่รู้ว่าการเรียนรู้มันมีแง่มุมไหนบ้าง

“สิ่งที่เด็กบอกก็คือผู้ใหญ่ไม่เคยได้เห็นหรืออก ไม่ว่าจะด้วยความตื่นเต้น ความทำทายเป็นที่เขาได้เรียนรู้มา เราจึงต้องสอนให้เขารู้จักคิด รู้วิธีการที่ถูกต้องในทุกๆ เรื่องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้”

อร ขยายความว่า ผู้ใหญ่ไม่สามารถรู้ได้ว่าแต่ละวัน วิถีชีวิตของเด็กเขาสนใจอะไรบ้าง บวกกับธรรมชาติของเด็กชอบลอง ชอบอะไรที่แปลกใหม่ แล้วจะสอนแบบเดิมๆ ให้เด็กได้อย่างไร ดังนั้น ถ้าผู้ใหญ่ยอมรับความจริงว่าไม่สามารถตามเด็กไปได้ทุกฝีก้าว ก็ต้องติดตามหาทางปัญญาให้ดีกว่า เพื่อให้เขารู้จักคิด รู้จักที่จะเลือก สร้างภูมิคุ้มกันให้เห็นว่าอะไรคือสิ่งที่ควรเลือก และดีที่สุดสำหรับชีวิต

“ซึ่งกระบวนการของเพศศึกษามีให้ในเรื่องเหล่านี้”
อรอินทร์ บอก

แม้เพศศึกษาจะเป็นการติดตามหาทางปัญญาให้กับเด็ก แต่การสอนเพศศึกษาก็ยังมีปัญหา จิงกูรเล่าว่า “จะมีคนกลุ่มหนึ่งที่ไม่เคยได้เรียนรู้ ไม่เคยได้สัมผัส แต่ฟังชื่อว่าเป็นเพศศึกษาก็รับไม่ได้ เหมือนกับว่าเราทำผิดธรรมเนียมไทย จึงต้องเปลี่ยนใช้ชื่อที่ยาวๆ แทน เพื่อให้เขาเข้าใจก่อน”

จิรังกร ณัฐรังสี

พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จ.อุบลราชธานี
(มีนาคม ๒๕๕๑)

"สิ่งที่เด็กบอกก็คือผู้ใหญ่ไม่เคยได้เห็นหรือ
ไม่ว่าจะเป็นความตื่นเต้น ความท้าทายที่เขาได้เรียนรู้มา
เราจึงต้องสอนให้เขารู้จักคิด รู้วิธีการที่ถูกต้อง
ในทุกๆ เรื่องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้"

ส่วนประเด็นที่ว่าผลักดันเพศศึกษาอย่างไรให้ยั่งยืนนั้น
เขาบอกว่า สิ่งที่โรงเรียนทำอยู่นั้นค่อนข้างยั่งยืนอยู่แล้ว เช่น
มีรายวิชาเพศศึกษาที่ชัดเจน ให้ครูทุกคนสอน มีการประเมินผ่าน/ไม่ผ่าน
แต่ก็ขึ้นอยู่กับว่าโรงเรียนจะเห็นความสำคัญหรือไม่ ซึ่งนโยบายจาก
กระทรวงศึกษาธิการก็อาจจะมีส่วน แต่ไม่สำคัญเท่ากับโรงเรียน
เห็นความสำคัญ

ขณะที่ อรอินทร์ ให้ความเห็นว่า การทำงานเชิงนโยบาย
และการทำงานโดยคนที่มีใจรักนั้น น่าจะทำควบคู่กันไป กล่าวคือ
ต้องทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของเพศศึกษา เพื่อจะทำให้คน
ทำงานที่มีไฟสามารถทำงานต่อได้

“เพราะท้ายที่สุดแล้วถ้าคนทำงานทำไปถึงจุดหนึ่ง
แต่ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานไม่เห็นความสำคัญ จะทำให้เขาท้อ แต่ถ้า
เราทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของเพศศึกษา และพัฒนาที่มันงานได้
คิดว่่าก็น่าจะไปได้ดี เพราะบทบาทของผู้บริหารสามารถชี้ंनाได้”
อรกล่าวสรุป ●

สองสาวกับก้าวอย่างที่ยั่งยืน ลงในแผ่นดิน กศน.

กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์

นักวิชาการศึกษา กศน. (มีนาคม ๒๕๕๐)

"คนเรียน กศน. มีหลากหลายอาชีพ ครุจึงต้องใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม พอเขาได้มาเรียนรู้กระบวนการสอนโดยใช้เรื่องเพศ ก็ทำให้เขาได้ทักษะที่ติดมากยิ่งขึ้น นั่นคือการชวนคิดชวนคุย ซึ่งสามารถเอาไปใช้ในวิชาอื่นๆ ได้ด้วย"

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เป็นอีกหนึ่งภาคีที่ร่วมผลักดันการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน โดยผู้ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลัก ช่วยผลักดันให้เดินไปได้ อย่างมั่นคง คือ **นพรัตน์ เวโรจน์เสรีวงศ์** นักวิชาการศึกษา สังกัดกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน และ **กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์** สังกัดกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการการศึกษานอกโรงเรียน

การดำเนินงานของ กศน. ได้รับประโยชน์จากบทเรียนการทำงาน ที่เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความเข้าใจกับระดับผู้บริหารก่อน เพื่อให้ “ไฟเขียว” แก่ครูในสังกัด ให้สามารถทำหน้าที่ “ผู้จัดการเรียนรู้” ได้อย่างเต็มที่

“เราทำงานไปตามขั้นตอน ไม่มีผู้บริหารคนไหนเห็นแย้งในเรื่องที่เราบอกว่มาถึงเวลาแล้วที่ต้องสอนเรื่องเพศศึกษา เพราะสภาพ

นพรัตน์ เวรจรรย์สรังค์

นักวิชาการศึกษา กศน. (มิถุนายน ๒๕๕๐)

"ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้คือ
 คุรุมีองค์ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องเอดส์ เรื่องเอชไอวี
 แล้วก็เรื่องการคุมกำเนิดแบบต่างๆ"

สังคมและชาวที่เราได้ยืมกันเสมอๆ เป็นตัวฟ้องแล้วว่าเรื่องนี้จำเป็นขนาดไหน ปัญหาที่เราพบในการทำงาน ส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องของการจัดการเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานเท่านั้นเอง” นพรัตน์ บอก

นพรัตน์ช่วยเสริมภาพการนำเพศศึกษาเข้าไปไว้ในหลักสูตร เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ต่อเนื่อง และทำให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ว่า

“ถ้าเราเอาเพศศึกษาไปไว้แต่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มันอาจไม่ยั่งยืน เพราะต้องผูกกับงบประมาณที่เราต้องให้ครูไปจัดค่าย ถ้าบงาไม่มี ค่ายก็ไม่เกิด เลยมาทบทวนดูหลักสูตร ก็พบว่าจริงๆ เราสามารถบรรจุเนื้อหาเรื่องเพศไว้ในหมวดทักษะชีวิต ๑ ซึ่งเป็นวิชาบังคับสำหรับผู้เรียน ช่องทางนี้จะทำให้เกิดความยั่งยืน และสามารถตอบโจทย์ที่ต้องการเห็นผู้เรียนทุกคนได้เรียนเพศศึกษา”

เมื่อถูกถามถึงการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้จากการสร้างครุเพศศึกษา นพรัตน์บอกว่า ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้คือ คุรุมีองค์ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องเอดส์ เรื่องเอชไอวี แล้วก็เรื่องการคุมกำเนิดแบบต่างๆ พร้อมกล่าวว่ารู้สึกภูมิใจที่การสอนเพศศึกษาทำให้ประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้อง

ขณะที่กนกพรรณเองก็ตื่นเต้นกับผลที่ได้รับจากการลงมือร่วมกับงานค่ายเพศศึกษาของครู กศน. เช่นกัน

“ที่ตีใจมากที่สุดครูของเราได้ค้นพบความสามารถของเขาจากการใช้กระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศ เพราะคนเรียน กศน. มีหลากหลายอาชีพ ครูจึงต้องใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มพอเขาได้มาเรียนรู้กระบวนการสอนโดยใช้เรื่องเพศ ก็ทำให้เขาได้ทักษะที่ดีมากยิ่งขึ้น นั่นคือ การชวนคิด ชวนคุย ซึ่งสามารถเอาไปใช้ในวิชาอื่นๆ ได้ด้วย ไม่ใช่แค่ในการสอนเรื่องเพศเท่านั้น”

นอกจากนี้ ยังมีอีกหนึ่งความภาคภูมิใจจากการจัดค่ายให้พ่อแม่ทำกิจกรรมแลกน้ำ โดยกนกพรรณเผยว่า นอกจากจะช่วยให้พ่อแม่เห็นประโยชน์ของการเรียนวิชานี้แล้ว ยังทำให้เขามีวิธีการที่จะไปคุยกับลูกในเรื่องเพศได้ด้วย

“ตัวพี่เองก็ได้ด้วย จากที่เคยรู้สึกรังเกียจ และรับไม่ได้ ถ้าเห็นหรือรู้ว่าลูกชายพกถุงยางหรือมีแฟน มาวันนี้ พี่กล้าคุยเรื่องพวกนี้กับลูกแล้ว ก็เหมือนครูคนอื่นๆ ที่พูดกันว่า สอนเรื่องเพศแล้ว เราต้องเอาไปใช้ได้จริงกับชีวิตเราเองด้วย” กนกพรรณ เผยถึงความภาคภูมิใจของตัวเอง ●

รวันเพศศึกษา ต้องสอบเอ็นทรานซ์

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย

รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(ตุลาคม ๒๕๕๑)

"ถ้าเมื่อไหร่ที่วิชาเพศศึกษาต้องเอ็นทรานซ์ คงเป็นวิชาที่มีฐานะเหมือนวิชาฟิสิกส์เลย เด็กจะเรียน ครูจะตั้งใจสอน จะมีเปิดวิชาตัวต่อตัวพิเศษเพศศึกษา"

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย รองศาสตราจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษามายาวนาน ด้วยบทบาทของอาจารย์คณะพยาบาลฯ วิชาหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ คือ วิชาสุขภาพชีวิตประจำวัน และหัวข้อหนึ่งในนั้นคือเรื่องเพศศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่เปิดให้นักศึกษาทุกคนมาเรียนได้

อาจารย์เพชรน้อยบอกเล่าจากประสบการณ์การทำงานว่าอุปสรรคของการสอนเพศศึกษาคือ ทัศนะเรื่องเพศของคนบางคนที่ยังไม่หลุดจากรอบเดิม และการให้ความสำคัญกับสาระวิชานี้ไม่เหมือนกับสาระวิชาพวกฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ทั้งที่เรื่องเพศศึกษาจะเป็นสาระวิชาที่ติดตัวเขาไปทั้งชีวิต

"อุปสรรคหนึ่งคือ บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นว่ามันสำคัญ เราจะเห็นเลยว่าเมื่อไหร่ที่เราไปติดต่อโรงเรียนเรื่องจะตัวให้เด็กในวิชา

ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ อาจารย์จะต้อนรับมาก ไม่เหมือนตอนชวนคุยเรื่องวิชาเพศศึกษา นี่ถ้าเมื่อไหร่ที่วิชาเพศศึกษาต้องเอ็นทรานซ์ คงเป็นวิชาที่มีฐานะเหมือนวิชาฟิสิกส์เลย เด็กจะเรียน ครูจะตั้งใจสอน จะมีเปิดวิชาติวเตอร์พิเศษเพศศึกษา” อาจารย์เพชรน้อยกล่าว

ในความเห็นของอาจารย์เพชรน้อย มองว่ากระทรวงศึกษาฯ ต้องเป็นหน่วยงานหลักในการผลักดันการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาอย่างรอบด้าน เรื่องนี้ถึงจะใกล้ความจริงมากขึ้น ถ้ากระทรวงฯ เห็นความสำคัญและจริงจัง จะต้องหยิบจับตัวนี้ทำให้เป็นวาระแห่งชาติของเด็ก

“การทำงานที่ยากไม่ใช่อุปสรรคแล้ว แต่กลับเป็นธรรมชาติของบริบทสังคมไทยที่ยังมีมิติทางเพศแบบแคบ และไม่รอบด้านที่เป็นอุปสรรค” เพชรน้อยยกกล่าวและว่า ผู้บริหารหลายโรงเรียนให้คุณค่ากับวิชาเพศศึกษามากขึ้น รู้สึกว่าไม่ยากเหมือนอดีต แต่มีกรอบอีกหลายชั้น เช่น การที่ครูยังมีกำแพงในการสื่อสารกับเยาวชน ซึ่งต้องไปทำแต่ละชั้นให้มันเจือจาง เพราะงานเพศศึกษาต้องเกิดขึ้นควบคู่กับการศรัทธาและเคารพคนในสิทธิเรื่องเพศ และเคารพในตัวเยาวชน

ในปีที่ ๕ ของโครงการฯ อาจารย์เพชรน้อยยอมรับว่ามีหลายอย่างในตัวเองเปลี่ยนไปจากเดิม อย่างน้อยเรื่องหนึ่งก็คือมุมมองเปลี่ยนไป โดยมีมุมมองที่กลับกันในเรื่องการพัฒนาคน

“แต่ก่อนจะมองที่ตึกรึ แต่ตอนนี้เรามองว่าคนทำงานนี้ ถ้าไม่มีใจ ทำไม่ได้ ที่รู้สึกดีใจก็คือ ทุกพื้นที่เขามาเล่าให้ฟังว่า คนจะมาติดต่อวิทยากร สามารถเอาครูไปเป็นวิทยากรสุขภาพแทนสาธารณสุขจังหวัดก็ต้องเชิญครูมาพูดเรื่องเอดส์ มันกลับวิธีคิดว่าเรื่องสุขภาพไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของหมอ นี่คือสิ่งที่เรารู้สึกว่าประสบความสำเร็จ” เพชรน้อยบอก ●

"ระบบราชการ" จุดอ่อน ของความยั่งยืน

สุจิตรา โปร่งแสง

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (สมอ.)

(มิถุนายน ๒๕๕๐)

"ปัญหาหลักที่ตอบโจทย์เรื่องการทำงานเพศศึกษาที่ไม่ยั่งยืน
มาจากระบบราชการ คือถ้าเปลี่ยน
ผู้บริหาร นโยบายก็เปลี่ยน ความยั่งยืนก็ไม่เกิด"

สุจิตรา โปร่งแสง หรือที่เรียกกันติดปากว่า **"อาจารย์ตา"**

ศึกษานิเทศก์ แห่งสำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ
วิชาชีพ (สมอ.) เป็นหนึ่งในผู้ที่ร่วมลงแรงปลูกหน่อความรู้ ความเข้าใจ
ในการสอนเพศศึกษา

ด้วยบรรยากาศการสอนของครูหลายคน ทำให้อาจารย์ตา
ยอมรับว่า ยังมีครูที่ไม่เข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแบบที่
ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ยังไม่เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ใน
ตัวผู้เรียนเหมือนที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนั้นอาชีวะฯ จึงกลับมา
เน้นเรื่องการอบรมทำความเข้าใจเรื่องเพศศึกษารอบด้านให้กับ
ครูใหม่ในโรงเรียนเดิม และเพิ่มเติมความเข้าใจกับครูที่ผ่านการ
อบรมฯ มาแล้ว

อาจารย์ต่ายยังบอกว่า ปัญหาหลักที่ตอบโจทย์เรื่องการทำงานเพศศึกษาที่ไม่ยั่งยืน มาจากระบบราชการ คือถ้าเปลี่ยนผู้บริหาร นโยบายก็เปลี่ยน ความยั่งยืนก็ไม่เกิด

“เวลานี้หน่วยงานทางการศึกษาไม่ได้ห้ามงานเพศศึกษาในโรงเรียน แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ได้เอื้อให้การเรียนรู้เพศศึกษาเกิดขึ้นได้ทั่วถึง ยังคงเป็นวิธีที่หากโรงเรียนไหนสนใจ ก็ค่อยหันมาทำเรื่องเพศศึกษา”

ด้วยเหตุนี้เธอจึงเลือกทำงานกับคนเล็กๆ ในพื้นที่มากกว่า เพราะเชื่อว่าเมื่อครูมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของเด็ก ครูก็จะเชื่อในเรื่องกระบวนการที่ทำให้เด็กคิด วิเคราะห์เป็น ซึ่งถ้าครูคนนั้นใช้วิธีการสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง เด็กก็จะคิดเป็น และได้ประโยชน์จากการเรียนจริงๆ

แม้ห้องเรียนเพศศึกษารอบด้านในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาอาจจะไม่เพิ่มจำนวนมากขึ้น หากแต่มีผู้สอนที่เชื่อมั่นในศักยภาพของผู้เรียน เสริมสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ แยกแยะให้จนกลายเป็นทักษะที่ติดตัวผู้เรียนไปตลอด และเพราะเชื่อเช่นนี้ อาจารย์ต่ายจึงมั่นใจในความยั่งยืนของการเรียนการสอนเพศศึกษาในส่วนของสังกัดอาชีวศึกษา

เหมือนเช่นเยาวชนในสังกัดอาชีวะฯ หลายคนที่ผ่านมาการอบรมค่ายเพศศึกษา และรวมตัวกันเป็นเครือข่ายทำงานสร้างความเข้าใจในเรื่องเพศแก่เพื่อนเยาวชนด้วยกันทั้งในและต่างสถาบัน ซึ่งเยาวชนเหล่านี้คือผลผลิตที่เธอภาคภูมิใจและชื่นชมกับความพยายามของเด็กๆ ที่อยากให้ผู้อื่นที่อยู่ไกลออกไปได้เข้าใจเรื่องเพศเช่นเดียวกับที่พวกเขาเข้าใจ

“น่าป्ली้มมากที่การเรียนรู้เรื่องเพศด้วยกระบวนการที่เรา
ทำกัน ทำให้เด็กๆ หลายคนแม้จะจบออกจากโรงเรียนแล้ว พอไป
เรียนต่อที่อื่น ก็ยังพยายามไปรวมตัวกันจัดตั้งชุมนุมเพศศึกษา
ให้เกิดขึ้น แม้จะได้รับเสียงต้านเพราะคนรอบข้างยังไม่เข้าใจ แต่สิ่งที่เด็กๆ
ทำก็เป็นการยืนยันความคิดของเราว่าเดินมาถูกทางแล้ว ที่เน้นการสร้าง
ให้คนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบคิด วิเคราะห์นั้นได้มีความเข้าใจ

...เพราะเมื่อเขาเข้าใจ เขาก็จะเห็นคุณค่า เห็นประโยชน์
และเขาก็จะนำไปใช้ได้ ไม่ว่าจะดำรงตัวในสถานภาพใดก็ตาม
ทำให้เรารู้สึกว่า ในการทำงานเพศศึกษารอบด้านนี้ เราขอเดินช้าๆ
แต่เดินอย่างมั่นคงไปบนทางเส้นนี้ดีกว่า” ●

ผู้บริหาร

- **พชรพงศ์ ตรีเทพา**
เพศศึกษาคือตัวชี้วัดผู้บริหาร
- **จूरรัตน์ โพธิ์วิจิตร**
กระบวนการสอนเพศศึกษา ในปรัชญาการทำงานของ กศน.
- **ปัญญา พลราษฎร์**
“Child Center” แคตัวหนังสือหรือทำได้จริง?!
- **อัจฉรพร แก้วมรกต**
รองผู้อำนวยการ ผู้ปลุกต้นตาล ไม่ได้ปลุกผักชี
- **มนต์สุดา เกรียงไกร**
อยากเป็นโค้ชในดวงใจนักกีฬา
- **พิธาน พันทอง**
จงปลุกตัวอย่าง ให้ “ผู้ใหญ่” ได้เห็น
- **สมจิตร ดาวสุด**
สอนเพศศึกษาต้องทำงานเป็นทีม
- **สว่าง รวมจินดา**
ขอเพียงใส่ใจ...เพศศึกษาจะกลายเป็นเรื่องง่าย

พชรพงศ์ ตรีเทพา

ผู้อำนวยการโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม
(มีนาคม ๒๕๕๐)

เพศศึกษา คือตัวชีวิตผู้บริหาร

"ผู้บริหารในกระทรวงศึกษาฯ ต้องประกาศนโยบายมาให้ชัดเจน ต้องทำให้เห็นว่างานเพศศึกษาไม่ใช่งานฝาก หรือเป็นเพียงนโยบายที่ทำก็ดี ไม่ทำก็ไม่เกิดผลอะไร"

การเรียนการสอนเพศศึกษาอย่างเต็มรูปแบบของโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคมเริ่มต้นขึ้น หลังจากการย้ายมารับตำแหน่งผู้อำนวยการคนใหม่ของ **พชรพงศ์ ตรีเทพา**

ผู้อำนวยการ แสดงวิสัยทัศน์ต่อการผลักดันให้มีการเรียนการสอนเพศศึกษาอย่างจริงจัง เป็นระบบและต่อเนื่องว่า ผู้บริหารในกระทรวงศึกษาฯ ต้องประกาศนโยบายมาให้ชัดเจน ต้องมีผู้รับผิดชอบ และให้ถือเป็นหนึ่งในมาตรฐานการชีวิตตัวผู้บริหาร ต้องทำให้เห็นว่างานเพศศึกษาไม่ใช่งานฝาก หรือเป็นเพียงนโยบายที่ทำก็ดี ไม่ทำก็ไม่เกิดผลอะไร

พชรพงศ์ยังเสนอแนะว่า ก่อนจะผลักดันจนเกิดเป็นตัวชีวิตแก่ผู้บริหาร โรงเรียนแต่ละเขตควรจับมือสร้างเครือข่ายทำงานร่วมกัน

เพื่อผลักดันให้เกิดศูนย์ประสานงานการเรียนการสอนเพศศึกษาในแต่ละเขตขึ้นมา

“ผมเสนอว่าเราควรคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นเหมือนแม่ข่ายในแต่ละเขต ที่มีใจมุ่งมั่นที่จะทำงานเพศศึกษาอย่างจริงจัง ร่วมกันผลักดันให้เกิดการเรียนการสอนเพศศึกษา แล้วให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) แต่ละเขตมาเป็นคณะทำงาน และถ้าจะให้ดี ก็ควรเป็นคำสั่งมาจากท่านเลขาฯ สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ว่างานเพศศึกษาถือเป็นหนึ่งในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการ สพท. ทุกเขต อย่างน้อยต้องปฏิบัติต่อเนื่อง ๑ ปี ๒ ปี ก็จะทำให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืนได้” ●

กระบวนการสอนเพศศึกษา ในปรัชญาการทำงาน ของ กศน.

จุรีรัตน์ โพธิ์วิจิตร

ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาณอกโรงเรียน
อำเภอเหนือคลอง (กศน. เหนือคลอง) จ.กระบี่
(มกราคม ๒๕๕๑)

"ครูมีความสุขกับการสอนมากกว่ารูปแบบเดิมที่ใช้การบอกความรู้
เพราะกระบวนการสอนแบบนี้ พวกเขามีโอกาสแสดงความคิดเห็น
อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้ความรู้ใหม่ๆ จากผู้เรียน"

จุรีรัตน์ โพธิ์วิจิตร ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาณอก
โรงเรียนอำเภอเหนือคลอง (กศน.เหนือคลอง) จังหวัดกระบี่ พบว่า กศน.
ได้ประโยชน์จากการนำกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไป
ใช้อย่างมาก ครูมีความสุขกับการสอนมากกว่ารูปแบบเดิมที่ใช้การบอก
ความรู้ เพราะกระบวนการสอนแบบนี้ พวกเขามีโอกาสแสดงความคิดเห็น
อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้ความรู้ใหม่ๆ จากผู้เรียน

ผู้อำนวยการฯ บอกว่า หลังนำกระบวนการมาใช้สอน
ในห้องเรียนของ กศน. ครูสามารถนำกระบวนการชวนคิดชวนคุย
ไปใช้สอนในวิชาอื่นได้อย่างต่อเนื่อง

“ไม่ว่าเนื้อหาอะไร เราก็สามารถนำกระบวนการชวนคิดชวนคุยเข้าไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่อง ล่าสุดคือเรื่องส่งเสริมให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พี่ว่าหลังจากอบรมมาแล้ว ครูเขามีความสุขกับการสอนมากขึ้นนะ จากเดิมที่เคยกังวลว่า ไปพบกลุ่มคราวนี้ไม่รู้จักเอาอะไรไปสอนดี มาตอนนี้ ครูก็รู้วิธีการที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น จากเดิมที่พอพบหน้า ก็เขียนโจทย์ขึ้นกระดานเลย เดียวนี้ ครูก็จะชวนผู้เรียนเล่นเกม ร้องเพลงกันก่อน เพื่อเป็นการเกริ่นนำเข้าสู่บทเรียน รวมทั้งรู้ว่าจะสรุปการเรียนรู้อย่างไร”

ในเรื่องการโค้ช จุริรัตน์ในฐานะโค้ชเพศศึกษา ให้ความเห็นว่าการโค้ชนั้นมีประโยชน์ เพราะทำให้ครูได้สะท้อนตัวเอง แต่วิธีการที่ไปเติมเต็มให้ครูโดยนั่งดูหลังห้อง อาจสร้างความเครียดให้ผู้สอน ทำให้ครูตื่นเต้น สิ้นตรงโน้น ตรงนี้ ไปบ้าง

เธอเองก็พยายามปรับรูปแบบการโค้ช เช่น ไม่ถือกระดาษไว้ในมือเวลาที่ไปสังเกตการสอน หรือบางทีก็ทำตัวเป็นสมาชิกคนหนึ่งของผู้เรียนไปด้วย ซึ่งสามารถใช้รูปแบบนี้ได้ถ้าไปสังเกตในช่วงโมงที่มีผู้ปกครองเป็นผู้เรียน แต่ถ้าเป็นการโค้ชในวิชาทักษะชีวิต ๑ ซึ่งเป็นวิชาที่มีแต่เยาวชนลงเรียน ก็ไม่สามารถใช้วิธีนี้ได้

นอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียน กศน. เห็นอคลองยังมีการจัดการสอนเพศศึกษาให้แก่ผู้ปกครองในรูปแบบค่าย ซึ่งในความเห็นของจุริรัตน์ กิจกรรมนี้ นอกจากได้พูดคุยแลกเปลี่ยน และให้ความรู้เพิ่มเติมแล้ว การสอนเพศศึกษาให้แก่ผู้ปกครองยังทำให้เห็นถึงหัวอกพ่อแม่มากขึ้น

“จากประสบการณ์ที่ไปจัดกิจกรรมกับผู้ปกครอง มีหลายคนที่อินมาก จนถึงกับหลังน้ำตาออกมาเลย เราารู้สึกว่าการจัดกิจกรรมแบบนี้ ทำให้ผู้ปกครองได้ระบายความทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพ่อแม่ และแต่ละคนก็ได้เพื่อนเพิ่มขึ้นด้วย”

จุรีรัตน์ยังพบอีกว่า ผู้ปกครองหลายคนเปลี่ยนทัศนคติต่อลูกวัยรุ่นของตัวเองไปพอสมควร หลายคนสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้กับลูกได้ดี ทำให้เข้าใจลูกมากขึ้น

ด้วยประโยชน์ทั้งหมดที่กล่าวมา จุรีรัตน์ยืนยันว่าแม้โครงการฯ จะจบลง และอาจไม่ได้ดำเนินการต่อ แต่ กศน. ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเธอจะเกิดความยั่งยืนในการสอนเพศศึกษา และนำกระบวนการชวนคิด ชวนคุยไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากคำตอบของตัวเองต่อไป ●

"Child Center" แค่อำนาจหนังสือ หรือทำได้จริง?!

ปัญญา พลราชภรณ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กใหญ่ จ.อุบลราชธานี
(กรกฎาคม ๒๕๕๐)

"กระบวนการสอนของเพศศึกษาจึงกลายเป็นเรื่องไม่ปกติ
แม้กระทรวงศึกษาธิการจะเขียนไว้ว่า ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
แต่ก็แค่อำนาจหนังสือไว้ ครูก็ยังเป็นครูคนเดิมที่สอนมานับสิบปี"

ความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านของ
ปัญญา พลราชภรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กใหญ่ จ.อุบลราชธานี
คือการช่วยให้แต่ละคนปรับเปลี่ยนความเชื่อและทัศนคติต่อเรื่องเพศ
ด้วยตัวเอง ซึ่งทำให้เขาเข้าใจเยาวชนมากขึ้น

ดังนั้น ครูที่จะไปสอนเพศศึกษา จำเป็นต้องผ่านการอบรม
ทำความเข้าใจเรื่องเพศศึกษารอบด้านเช่นกัน เพื่อให้ครูมี
ความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีก่อน ถึงจะทำงานได้ ไม่เช่นนั้น
จะเกิดการต่อต้านขึ้น เพราะเรื่องแบบนี้มีทั้งคนที่เห็นด้วยและคนที่ไม่เห็นด้วย

ในฐานะที่เคยเป็นศึกษานิเทศก์ ปัญญาเล่าว่า วิธีการนิเทศ
นั้นไม่มีแบบฟอร์มที่เป็นทางการ และครูก็ไม่ค่อยอยากให้ผู้บริหาร
สังเกตการสอนของตัวเองเท่าไร แต่การโคชนั้น คือการใช้รูปแบบนิเทศ

แบบคลินิกรจริง ๆ มีการพูดคุยชัดเจน กรอกแบบฟอร์ม และติดตามมากกว่า ๑ ครั้ง ทั้งยังต้องยึดรูปแบบการสอนที่เคยได้รับการอบรม มาว่าต้องเป็นไปในกระบวนการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น เขาจึงต้องเน้นไปที่คำถามของครูที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนในห้องเรียน

เนื่องจากแผนการสอนเพศศึกษาบอกชัดเจนว่าเด็กคือคนทำกิจกรรม โดยครูเป็นคนชวนคุย จากนั้น ครูค่อยสรุปการเรียนรู้ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กใหญ่ เห็นว่า กระบวนการสอนของเพศศึกษาจึงกลายเป็นเรื่องไม่ปกติ แม้กระทรวงศึกษาธิการจะเขียนไว้ว่าต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ก็แค่เขียนเป็นตัวหนังสือไว้ ครูก็ยังเป็นครูคนเดิมที่สอนมานานสิบปี

ปัญญา ทิ้งท้ายว่า ถ้าจะให้การสอนเพศศึกษาได้ผล ก็ต้องนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบนี้เข้าไปอยู่ในระบบ ไม่ใช่ให้มีแค่วิชาเพศศึกษาวิชาเดียวที่ใช้รูปแบบนี้ ส่วนถ้าจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมครูโดยให้เด็กทำกิจกรรม เป็นคนเสนอ สรุป อาจต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๑ ปี เพื่อให้ครูปรับวิธีการสอน ●

รองผู้อำนวยการ ผู้ปลุกต้นตาล ไม่ได้ปลุกผักชี

อัจฉพร แก้วมรกต

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนบ้านท่ายาง (ประชาสรรค์) จ.เพชรบุรี
(ธันวาคม ๒๕๕๐)

"โครงการแบบนี้ ต้องมีทีมงานทำร่วมกัน จะทำคนเดียวไม่ได้
เพราะสิ่งที่เราทำนี้ คือ การปลุกต้นตาล ไม่ได้ปลุกผักชี"

อัจฉพร แก้วมรกต รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนบ้านท่ายาง (ประชาสรรค์) จ.เพชรบุรี ผู้เป็นทั้งโค้ช ผู้สนับสนุน
วิชาการแก่ครูผู้สอนเพศศึกษาในโรงเรียน เป็นครูผู้สอนในชมรม
วิทยากรน้อย และเป็นวิทยากรหลักร่วมเดินสายอบรมให้กับครู
ในโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ ภาคตะวันตก

อัจฉพร ในบทบาทฝ่ายบริหารของโรงเรียน และโค้ชภายใน
ให้ความเห็นต่อการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนว่า สิ่งที่เขา
สามารถช่วยให้ครูทำงานได้สะดวกคือ ฝ่ายบริหารต้องเป็นฝ่ายรุก
ครูก่อน จะมาตั้งรับ หรือรอไม่ได้ เพราะเมื่อเขาลงไปคลุกกับงาน จะได้
ข้อมูลที่ลึกซึ้ง เช่น ครูที่ผ่านการอบรมมาถูกเปลี่ยนไปสอนวิชาอื่น
แล้วครูที่ต้องมาสอนเรื่องเพศ ก็ยังไม่ได้ผ่านการอบรม เป็นต้น

ไม่เพียงเท่านั้น จากบทบาทของฝ่ายบริหารเอง เขายังเป็นครูในชมรมวิทยากรน้อยด้วย โดยรองผู้อำนวยการฯ บอกว่าที่เขาลงมาทำงานสอนแบบนี้ ก็เพื่อให้ครูเห็นเป็นตัวอย่าง และกระตุ้นครูให้เห็นความสำคัญว่า เมื่อผู้บริหารใส่ใจส่งเสริมเรื่องเพศศึกษาขนาดนี้ ครูก็ควรให้ความสำคัญมากขึ้นเช่นกัน

และในบทบาทของครูชมรมวิทยากรน้อยนี้เอง ทำให้เขาเห็นว่า เด็กที่ยังไม่เคยผ่านการเรียนรู้เรื่องเพศจะอาย ไม่ค่อยกล้าแลกเปลี่ยน แต่ครูต้องมีวิธีกระตุ้น โดยวิธีการสอนของครูนั้น ต้องคุยกับเด็กแบบตรงไปตรงมา โดยบอกกับเด็กเลยว่า ครูไม่เข้าใจภาษาของเธอ อายาก็ให้เธอพูดกับครูตรงๆ

“เราต้องกระตุ้น โดยการพูดกับครูเสมอว่าสิ่งสำคัญในการสอนแบบนี้คือการฟัง ครูต้องฟังเด็ก อย่ารีบตัดสินเขา และสรุปให้ได้ การรู้จักใช้คำถามนั้นแหละที่จะทำให้เราสรุปการเรียนรู้ของเด็กได้” อัจฉรพร บอก

อย่างไรก็ตาม เขาบอกว่า จะต้องทำให้โรงเรียนเข้มแข็ง ครูเข้มแข็ง เด็กในชมรมที่ได้เรียนเพศศึกษาเข้มแข็งก่อน ถึงจะคิดเรื่องการขยายงานหรือเชื่อมต่องานกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งคำว่า ‘เข้มแข็ง’ คือการทำให้ทุกคนมีความมั่นใจ มีทักษะมากพอที่จะไปเผยแพร่แก่คนอื่น

“โครงการแบบนี้ ต้องมีทีมงานทำร่วมกัน จะทำคนเดียวไม่ได้ เพราะสิ่งที่เรานำนี้ คือ การปลูกต้นตาล ไม่ได้ปลูกผักชี” อัจฉรพรบอก ●

อยากเป็นโค้ช ในดวงใจนักกีฬา

มนต์สุดา เกรียงไกร

ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอป่าโมก จ.อ่างทอง
(มิถุนายน ๒๕๕๑)

"ให้ผู้บริหารเปลี่ยนมุมมองในการทำงาน ให้ใช้การโค้ชแทนการนิเทศ เพราะนอกจากจะใช้กับเรื่องการสอนได้แล้ว ยังนำมาใช้ในเรื่องการทำงานร่วมกันได้ด้วย ซึ่งจะทำให้เรากับเพื่อนร่วมงานมีความใกล้ชิดและเข้าใจกันมากขึ้น"

สำหรับผู้บริหารในระดับอำเภอ ซึ่งมีภารกิจที่ต้องดูแล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนถึง ๖ ตำบลในอำเภอป่าโมก จ.อ่างทอง อย่าง **มนต์สุดา เกรียงไกร** ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอป่าโมก เธอยังคงสนุกกับการทำงาน จากเคล็ดลับ “โค้ชนักกีฬา” ที่คิดขึ้นเพื่อช่วยให้การโค้ชครูเพศศึกษามีประสิทธิภาพ

มนต์สุดาเผยว่า กระบวนการอบรมจากการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้าน ทำให้นึกถึงการโค้ชของนักกีฬา ซึ่งมีความต่างจากการนิเทศมาก เพราะโค้ชคือคนที่ใกล้ชิดนักกีฬา เป็นขวัญและกำลังใจของนักกีฬา ฉะนั้นการโค้ชจึงล้ำลึกกว่าการนิเทศ

มนตรีสุดาฝากข้อคิดของการโค้ช ที่เปรียบผู้ที่ถูกโค้ช คือนักกีฬาว่า วิธีนี้ไม่ได้ใช้ได้เพียงแค่การติดตามการสอนเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้กับการทำงานร่วมกันได้ด้วย

“อยากฝากบอกว่า ให้ผู้บริหารเปลี่ยนมุมมองในการทำงาน ให้ใช้การโค้ชแทนการนิเทศ เพราะนอกจากจะใช้กับเรื่อง การสอนได้แล้ว ยังนำมาใช้ในเรื่องการทำงานร่วมกันได้ด้วย ซึ่งจะทำให้ เรากับเพื่อนร่วมงานมีความใกล้ชิดและเข้าใจกันมากขึ้น”

และในฐานะผู้บริหาร เธอให้ความเห็นต่อคนที่จะทำงาน เรื่องเพศศึกษาว่า คนที่จะทำหน้าที่ผลักดันนโยบาย ต้องมีมุมมอง ในเรื่องเพศอย่างรอบด้าน เพราะเมื่อแนวคิดตรงกันกับครูผู้สอน การถ่ายทอดเรื่องการสอนเพศศึกษาก็จะทำได้อย่างเข้าใจกัน มากขึ้น ●

จงปลูกตัวอย่าง ให้ "ผู้ใหญ่" ได้เห็น

พิธาน พันทอง

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
(ตุลาคม ๒๕๕๐)

"การทำงานเพศศึกษาเป็นเรื่อง "ใหม่" และ "ใหญ่"
จึงควรลงแรงปลูกต้นกล้าในบางพื้นที่ เพื่อให้เกิดตัวอย่างก่อน
และจะส่งผลให้คนอื่นๆ ออยากเอาอย่าง"

พิธาน พันทอง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) อุบลราชธานี เขต ๑ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนให้เกิดการสอนเพศศึกษาในสถานศึกษาว่าเป็นเรื่องยาก เพราะยังมีนิยามคำว่า "เพศศึกษา" ต่างกัน

“แม้การสอนเพศศึกษาจะถือเป็นความจำเป็น แต่ยังมีกรมองคนละมุมอยู่ ในวงการศึกษามองว่า เพศศึกษาเป็นทักษะชีวิตที่ควรจะให้เรียนรู้ทั้งด้านสรีระ การดำรงชีวิต และการปฏิสัมพันธ์กัน แต่คนในสังคมส่วนใหญ่ยังมองว่า เพศศึกษาเป็นเรื่องเพศสัมพันธ์เท่านั้น จึงกังวลว่าการสอนเพศศึกษาจะเป็นการชี้โพรงให้กระรอก”

ฉะนั้น ถ้าจะผลักดันให้โรงเรียนเปิดสอนเพศศึกษา พิธานบอกว่า สพท. ซึ่งมีหน้าที่ดูแลโรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับชุมชนกับครูคนอื่นๆ ในโรงเรียน และต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหาร

นอกจากนี้ยังต้องรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่มา นำเสนอให้ “ผู้ใหญ่” ได้เห็น เพื่อสร้างความเข้าใจให้เกิดในระดับ นโยบาย และควรจะนำเสนอข้อมูลเฉพาะ และใกล้ชิดกับสถานการณ์ ที่ผู้ใหญ่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง

“ผมคิดว่าเราต้องดึงผู้บริหารระดับนโยบายในจังหวัด มาร่วมรับรู้ข้อมูล โดยข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่เจาะลึกลงไปในพื้นที่ มากกว่าจะเป็นข้อมูลตัวเลขกว้างๆ ส่วนครูที่สอนเพศศึกษาแล้ว ต้องมาช่วยนำเสนอรูปธรรมที่เกิดในโรงเรียนให้ผู้ใหญ่รับรู้”

พิธานบอกเพิ่มเติมว่า การทำงานเพศศึกษาเป็นเรื่อง “ใหม่” และ “ใหญ่” จึงควรลงแรงปลูกต้นกล้าในบางพื้นที่ เพื่อให้เกิดตัวอย่างก่อน และจะส่งผลให้คนอื่น ๆ ออกรุ่น “เอาอย่าง” โดยอาจเล่าเรื่องที่เกิด ในพื้นที่ให้ผู้ใหญ่รับรู้ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

“เมื่อเราหยิบปัญหาที่ใกล้ตัวผู้บริหารโรงเรียนมาคุย โดยใช้ ข้อมูลโรงเรียนของเขาเองว่าขณะนี้มีปัญหาอะไรบ้าง เราก็จะชักจูง โน้มน้าวเขาได้ง่ายขึ้น และสามารถกระตุ้นให้เขาเห็นความจำเป็น ว่าต้องเริ่มสอนเพศศึกษาในโรงเรียน”

พิธานกล่าวทิ้งท้ายว่า การทำอะไรที่เป็นเรื่องใหม่ อย่าไปทำใหญ่ หรือทำแบบปูพรม เพราะอาจได้คนมาทำงาน แบบตามสั่ง ไม่ได้เข้าใจลึกซึ้ง ซึ่งทำให้งานมีโอกาสล้มเหลว การทำโดยเริ่มเจาะเฉพาะบางเขต ดึงคนที่เข้าใจเรื่องนี้มา ทำงานร่วมกัน จะแก้ปัญหาได้ตรงจุด ประสบผลสำเร็จ และจะทำให้คนทำงานเกิดกำลังใจ ●

สอนเพศศึกษา ต้องทำงานเป็นทีม

สมจิตร ดาวสุด

ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่สันวิทยา จ.ลำปาง

(มีนาคม ๒๕๕๑)

"บทบาทของผู้บริหารคือ จัดกระบวนการทำงานของทีมให้ทำงานกันได้ โดยให้ครูที่ผ่านการอบรมแล้วเป็นแกนนำในแต่ละกลุ่ม และให้ครูที่ยังไม่มั่นใจ หรือยังไม่ผ่านการอบรมเข้าร่วมทีม"

สมจิตร ดาวสุด ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่สันวิทยา จ.ลำปาง ให้ความเห็นต่อการนำหลักสูตรเพศศึกษาเข้ามาสอนในโรงเรียนว่า เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญสำหรับโรงเรียน เพราะการสอนเพศศึกษา คือการสอนให้ใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย

ในฐานะผู้บริหาร สมจิตร มองว่า กระบวนการทำงานหลังผ่านการอบรมเป็นเรื่องจำเป็น โรงเรียนต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากครูผู้สอน และต้องใช้การทำงานเป็นทีม เพราะการสอนเพศศึกษาต้องอาศัยความเข้าใจและความเชี่ยวชาญ ไม่ใช่ใครก็ลุกขึ้นมาสอนได้

"บทบาทของผู้บริหารคือ จัดกระบวนการทำงานของทีมให้ทำงานกันได้ เช่น วางแผนว่าจะนำวิชาเพศศึกษามาสอนในลักษณะไหน จะทำแบบโครงการพิเศษ หรือบรรจุเข้าในวิชาใด มีครูสอดหลายคนที่ยังกังวลใจ ไม่กล้าสอนเรื่องนี้ด้วยตัวเอง

เราจึงต้องจัดทีมสอน โดยให้ครูที่ผ่านการอบรมแล้วเป็นแกนนำในแต่ละกลุ่ม และให้ครูที่ยังไม่มั่นใจ หรือยังไม่ผ่านการอบรมเข้าร่วมทีม”

นอกจากนี้ ผู้อำนวยการยังฝากให้หน่วยงานต่างๆ ช่วยกระตุ้นการสอนของครูด้วยว่า ครูจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ช่วยสอน เช่น สื่อประเภทต่างๆ รวมทั้งต้องจัดวิทยากรมาอบรมเพิ่มเติมทักษะต่างๆ หรือจัดการสัญจรเป็นครั้งๆ เพื่อให้ครูยังรู้สึกฮึกเหิมกับการสอนอย่างสม่ำเสมอ

“เพราะไม่ใช่ว่าครูทุกคนจะกล้าสอน เรื่องนี้ต้องอาศัยเทคนิคพิเศษเยอะ ครูที่สอนจึงต้องมีความเชี่ยวชาญพอสมควร”
สมจิตร์บอก ●

ขอเพียงใส่ใจ... เพศศึกษาจะกลายเป็นเรื่องง่าย

สว่าง รวมจินดา

ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม จ.พัทลุง
(กรกฎาคม ๒๕๕๐)

"สำหรับผู้บริหารในระดับโรงเรียน
ถ้าคนไหนมีจิตสำนึกและให้ความสำคัญ ใส่ใจในเรื่องนี้
เขาก็จะรู้ว่าต้องเข้ามาแก้ปัญหานี้"

โรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม ภายใต้การบริหารของ **สว่าง รวมจินดา** ผู้อำนวยการโรงเรียน คือหนึ่งในโรงเรียนที่สามารถนำเพศศึกษาเข้าสู่สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการเรียนเพศศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผู้อำนวยการได้ขยายความคิดในเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาไว้ว่า ครูที่จะทำหน้าที่จัดกิจกรรมเพศศึกษาควรผ่านการอบรมเรื่องเพศศึกษา หรือเป็นผู้มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจและมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน ทั้งหมดนี้ที่ติดต่อการสอนเพศศึกษา

“การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาที่สมบูรณ์แบบ คือต้องบอกให้หมด เพราะสภาพปัจจุบัน เด็กจะไปเรียนรู้เองได้ง่าย เด็กรู้โดยไม่มีใครควบคุมจะเป็นอันตรายมากกว่ารู้โดยที่เราเป็นคนคอยควบคุม ปัญหาหนึ่งคือ ผู้ใหญ่ยึดติดกับความคิดที่ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องน่าอายในสมัยเรา เป็นเรื่องไม่ควรสำหรับรุ่นเรา เลยกลายเป็นว่าเราบอกเรื่องเพศกับเด็ก แต่ไม่บอกให้หมด”

อีกอย่างที่เขาคิดว่าน่าจะช่วยให้และควรทำคือ การสร้างกิจกรรมในโรงเรียนให้มากขึ้น เพราะกิจกรรมจะสร้างแกนนำกลุ่มเยาวชนได้มากขึ้น เพราะเด็กจะพูดกับเด็กได้ง่ายกว่า

สว่างกล่าวต่อไปว่า ถึงโรงเรียนไม่จัดให้มีการสอนเพศศึกษา ปัญหาเรื่องเด็กมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนแล้วไม่ป้องกันก็ยังมีอยู่ การสอนเพศศึกษานี้จะทำให้ครูและเด็กที่มีความรู้ช่วยๆ กันดึงเด็กและเพื่อนๆ ไว้ได้บ้าง แทนที่จะบอกว่าเป็นห่วงเด็กแต่ไม่พูดอะไร

ผู้อำนวยการยังให้ความเห็นในฐานะผู้บริหารด้วยว่าจิตสำนึกของผู้บริหารเป็นเรื่องสำคัญ และต้องกล้าฟันธง อย่างที่ตอนนี้เริ่มมีหนังสือเพศศึกษาของกระทรวงฯ ออกมาแล้ว ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งแบบกลายๆ ว่าเรื่องนี้ซ่อนอยู่ในนโยบายด้านคุณธรรมจริยธรรม เพียงแต่ยังไม่ออกมาเป็นคำพูดชัดเจนจากผู้บริหารเท่านั้นเองว่าให้สอนเพศศึกษา

“สำหรับผู้บริหารในระดับโรงเรียน ถ้าคนไหนมีจิตสำนึกและให้ความสำคัญ ใส่ใจในเรื่องนี้ เขาก็จะรู้ว่าต้องเข้ามาแก้ปัญหา” ●

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

- **สวาท กรศิริลักษณ์**
วิทยากร ที่ถูกเพื่อนร่วมงานสะท้อนความเห็น จนนอนไม่หลับ
- **จำเนียร มานะกล้า**
ผู้เชื่อมงานสาธารณสุขกับการศึกษา
- **สุพรรณิ สฤกษ์ดีอภิรักษ์**
ผู้ใช้ระบบความคิดแบบเพศศึกษา เชื่อมคน สร้างงาน
- **กฤษมา มีศิลป์**
เพศศึกษากับครู ต้องก้าวไปด้วยกัน
- **อุษา สุขภาพันธุ์**
พยาบาลผู้ผันตัวเป็นวิทยากรหลัก แห่งโรงพยาบาลหาดใหญ่

วิทยากร ที่ถูกเพื่อนร่วมงาน สะท้อนความเห็น จนนอนไม่หลับ

สวาท กรศิริลักษณ์

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง
(กรกฎาคม ๒๕๕๐)

"มีอยู่วันหนึ่ง เพื่อนๆ ก็สะท้อนว่าเราสรุปอะไร คนฟังไม่รู้เรื่อง
นอนไม่หลับเลย ทั้งที่เราก็คือเป็นวิทยากรมามาก
แต่การได้หมั่นฟังเพื่อนร่วมงานแลกเปลี่ยนทำให้เราค่อยๆ เข้าใจ"

คำว่า “เพศศึกษา” สำหรับ **สวาท กรศิริลักษณ์**
หรือ **แหมม** ผู้ประสานงานโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ ภาคใต้
ประจำจังหวัดพัทลุง ไม่ใช่คำใหม่ และเธอก็เข้าใจถึงความหมายของมัน
ว่ากินความกว้างกว่าการมีเพศสัมพันธ์ แต่ถึงอย่างนั้น เธอก็ยอมรับว่า
สิ่งที่เธอรู้มา ล้วนเน้นไปในด้านทฤษฎี

ผู้ประสานงานโครงการก้าวอย่างๆ ภาคใต้ จ.พัทลุง ขยาย
ความถึงประสบการณ์ในการสร้างการเรียนรู้เรื่องเพศที่ผ่านมา
ของตัวเองว่า

“เราเคยชินกับการสรุปทุกอย่างให้เด็ก พอมาปล่อย
ให้เด็กสรุปเอง ก็ต้องใช้เวลาปรับตัวเหมือนกัน เพราะวิธีการจะเน้น

ให้เด็กตัดสินใจหาคำตอบเอง แต่ที่เราเคยทำมานั้น เราตัดสินใจแทนเด็กเลย เราตอบให้เขาเลยว่าทำแบบนี้ถูก ทำแบบนี้ดีติดเอดส์แน่นอน ซึ่งแรกๆ ที่เข้ามาทำงานก็อึดอัดนะ เพราะยังไม่ชิน แล้วก็รู้สึกไม่สบายใจว่าถ้าเราไม่บอกไปเลย เด็กจะคิดได้เองจริงหรือ เด็กจะเลือกถูกไหม”

แต่ด้วยกระบวนการทำงานของทีมที่ต้องสรุปการทำงาน การเรียนรู้ในกลุ่มผู้ทำหน้าที่อบรมหรือวิทยากรทุกเย็นในวันที่อบรม ทำให้เขามั่นใจกับการทำงานในฐานะผู้อบรมมากขึ้น แม้จะเคยถูกเพื่อนร่วมงานสะท้อนความเห็นต่อการทำงาน จนทำให้เธออ่อนไม่หลักก็ตาม

“ตอนที่ถูกคัดเลือกให้เป็นเอ็มที (วิทยากรหลัก) ตอนนั้นไม่รู้ด้วยซ้ำว่าต้องไปอบรมครูในสิ่งที่เราได้รับการอบรมมา ยังงงๆ เหมือนหาลานบินลงไม่ได้ มีอยู่วันหนึ่ง เพื่อนๆ ก็สะท้อนว่าเราสรุปอะไร คนฟังไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจเลย เชื้อโหมม นอนไม่หลับเลยนะ ทั้งที่ในงานหน้าที่และความรับผิดชอบ เราก็เป็นวิทยากรมามาก แต่การได้หมั่นฟังเพื่อนร่วมงานแลกเปลี่ยน สะท้อนกันและกันทำให้เราค่อยๆ เข้าใจ”

จนมาถึงตอนนี้ สวาทบอกว่า เธอสามารถไปอบรมคนอื่นได้อย่างมั่นใจขึ้น และเห็นแล้วว่าการอบรมโดยไม่บรรยาย ไม่บอกทุกอย่างแก่เด็กๆ แต่ปล่อยให้เด็กค้นหาคำตอบเองนั้นเป็นไปได้จริง

ในงานประจำของแหมว ซึ่งเธอเป็นหัวหน้ากลุ่มงานประกันสุขภาพของจังหวัดนั้น เธอมีลูกน้อง ๑๑ คน และแม้งานในชีวิตประจำวันจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเรื่องเพศแต่อย่างใด เธอก็ยังสามารถหยิบสิ่งที่เธอได้เรียนรู้มาใช้ในการทำงานกับทีม

“แต่ก่อนเวลาเรียกประชุม เราก็มักจะใช้คำว่าระดมสมอง เอ้าช่วยกันคิดซิว่าจะทำไงดี แต่พอได้ไปเรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วม

ในการอบรม ก็เลยลองเอาวิธีการเขียนคำตอบตามสถานีแบบที่เคย
ทำเวลาอบรมมาใช้ในการประชุมแทนการระดมสมอง แรกๆ ลูกน้อง
ก็งงๆ นะว่าชวนทำอะไร แต่หลังๆ เขาก็เริ่มชิน แล้วก็เห็นว่ามันทำให้
การระดมปัญหาทำได้ชัดเจนมากขึ้น”

สวาท ย้ำปิดท้ายว่าจะตั้งใจทำงานต่อไป แต่อาจปรับเปลี่ยน
วิธีการจากเดิมที่ไปสังเกตการสอนของครูที่สอนจริงในห้องเรียน
เป็นเน้นไปที่ให้บทบาทกับเยาวชนโดยตรง โดยใช้กระบวนการเดียวกับ
ที่ใช้กับครู เพราะวิธีการแบบปัจจุบันครูหลายคนไม่ชอบ
เขารู้สึกเครียดมากที่มีคนมานั่งดู บางคนถึงกับบ่นว่าถ้ารู้ว่าจะมีการ
ติดตามมาดูการสอนแบบนี้ คงไม่เข้าสอนเพศศึกษา ●

ผู้เชี่ยวชาญสาธารณสุข กับการศึกษา

จำเนียร มานะกล้า

นักวิชาการสาธารณสุข โรงพยาบาลปะเหลียน จ.ตรัง
(สิงหาคม ๒๕๕๑)

"ขอเพียงได้สร้างเวทีให้ภาคีระหว่าง ๒ หน่วยงาน คือ
สาธารณสุขกับการศึกษาได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งขณะนี้ถือว่า
บรรลุเป้าหมายแล้ว"

จำเนียร มานะกล้า นักวิชาการสาธารณสุข ประจำ
โรงพยาบาลปะเหลียน จ.ตรัง เห็นถึงจุดอ่อนของการทำงานในเชิงรุก
กับสถานศึกษาว่า ข้อต่อสำคัญอยู่ที่ผู้บริหาร

“หลายโรงเรียนที่มาอบรมกับเรา แต่เขาไม่สามารถกลับไป
สอนได้อย่างเต็มที่ เพราะผู้บริหารไม่สนับสนุน พี่ก็คิดว่าจะเน้นการเข้าหา
ทำความเข้าใจกับผู้บริหารให้เห็นความสำคัญและร่วมมือกับเรา
เพราะในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของโรงเรียน
ที่ผ่านการอบรม ก็มีเสียงสะท้อนว่าโครงการนี้แนวคิดดี แต่ในการทำงาน
ยังไม่สามารถลงไปได้อย่างเต็มที่กำลังในพื้นที่”

เมื่อถามถึงความคาดหวังของการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
เพื่อศึกษา จำเนียรบอกว่า ขอเพียงได้สร้างเวทีให้ภาคีระหว่าง ๒

หน่วยงาน คือสาธารณสุขกับการศึกษาได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งขณะนี้ถือว่าบรรลุเป้าหมายของเธอแล้ว ส่วนสิ่งที่เธอวางแผนในปีต่อไปคือการมีหลักสูตรเพศศึกษาที่เป็นของโรงเรียนขยายโอกาสโดยเฉพาะ

“อยากฝากให้ช่วยพัฒนาหลักสูตรสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสเพิ่ม เพราะเด็กในโรงเรียนเหล่านี้ ส่วนใหญ่ตั้งท้องตั้งแต่อายุยังน้อย และอยากขอวิทยากรมาช่วยหากทางโรงพยาบาลปะเหลียนจะจัดอบรม เพราะวางแผนไว้แล้วว่า ยังไงจะทำโครงการฯ นี้อย่างต่อเนื่องไปอีกสามปี พี่ก็หวังนะว่าพอเข้าปีที่สามแล้ว เราจะได้เห็นว่าตัวเลขของวัยรุ่นที่ฝากท้องและมาอายุต่ำกว่าเกณฑ์ลดลงไปจากปีนี้” จำเนียรบอก ●

ผู้ใช้ระบบความคิดแบบเพศศึกษา

เชื่อมคน สร้างงาน

สุพรรณิ สฤชดีอภิรักษ์

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี
(มกราคม ๒๕๕๑)

"กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเพศศึกษาสอนให้เราเชื่อมั่นว่า ถ้าเราขายระบบคิดเช่นนี้ออกไปเรื่อยๆ คนก็จะมีคามเชื่อมั่นมากขึ้นเช่นกัน เพราะระบบคิดนี้ทำให้เราเข้าใจความต้องการของตัวเอง จากการตั้งคำถามแต่ละครั้ง"

เมื่อถามถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงานเพศศึกษามากกว่า ๔ ปี คำตอบที่ได้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่าง **สุพรรณิ สฤชดีอภิรักษ์** คือ

“เราเรียนรู้ระบบคิดมากขึ้น กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเพศศึกษาสอนให้เราเชื่อมั่นว่า ถ้าเราขายระบบคิดเช่นนี้ออกไปเรื่อยๆ คนก็จะมีคามเชื่อมั่นมากขึ้นเช่นกัน เพราะระบบคิดนี้ทำให้เราเข้าใจความต้องการของตัวเอง จากการตั้งคำถามแต่ละครั้ง”

สุพรรณิคือผู้หนึ่งที่นำหลักสูตรเพศศึกษาไปทดลองสอนแก่เด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เธอจึงมีมุมมองต่างออกไปในเรื่องที่มักถูกยกขึ้นมาถกเถียงกันเสมอ นั่นคือการดึงให้เด็กในห้องเรียนมีส่วนร่วม

“จากประสบการณ์ที่เคยไปลองสอนให้ทั้งห้องเด็กเรียนเก่ง และเรียนอ่อน การมีส่วนร่วมของเด็กไม่ต่างกันเลย เราคิดว่าเด็กแค้ใช้ภาษาต่างกันเท่านั้นเอง เพราะเรื่องเพศ เป็นเรื่องใกล้ตัว เด็กสามารถพูดได้อย่างเต็มที่อยู่แล้ว”

เธอให้ความเห็นว่า อุปสรรคสำคัญของการเปลี่ยนบทบาทผู้สอนให้เป็นผู้จัดการเรียนรู้ คือ ความเคยชินว่าผู้ใหญ่ควรรู้มากกว่าเด็ก

“เคยไปดูครูสอนแลกน้ำ กระบวนการดีมากเลยนะ บรรยากาศดี เด็กแลกเปลี่ยนเต็มที่ แต่พอเด็กพูดเรื่องถุงยางอย่างลงลึกขึ้น ครูกลับดูด้วยน้ำเสียงของผู้ใหญ่ที่หวังดีทันทีว่า ทำไม่ถึงได้รู้อะไรมากมายอย่างนี้ พอเราถามความรู้สึกของครูหลังจากสอนเสร็จ ครูก็ยอมรับว่าที่ดูเด็ก เพราะตกใจ คิดไม่ถึงว่าเด็กจะรู้มากขนาดนี้”

สุพรรณิเล่าว่า หลังจากหลายโรงเรียนของจังหวัดเพชรบุรี ได้นำหลักสูตรเพศศึกษารอบด้านไปใช้สอนในห้องเรียน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ บางโรงเรียนมีอัตราการออกกลางคันของเด็กจากการตั้งท้องลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเรื่องนี้เป็นผลจากการที่เด็กมี “ผู้ใหญ่ใจดี” คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และเมื่อมีปัญหา ผู้ใหญ่เหล่านี้คือผู้ที่พาเด็กไปรับบริการ

จากเหตุการณ์เหล่านี้เอง ทำให้เธอพบว่างานด้านป้องกัน จะไม่มีวันสมบูรณ์ หากผู้ให้บริการไม่เข้ามาทำความเข้าใจเรื่องนี้ด้วย

“เราเลยต้องเตรียมคนทำงานที่อยู่ในหน่วยงานแหล่งบริการให้เข้าใจว่า แนวคิดการทำงานในพื้นที่เราเป็นอย่างไร เวลาที่ครูพาเด็กไปรับบริการ ผู้ให้บริการจะได้ไม่ไว้วางใจ หรือต่อว่าทั้งครูและเด็ก”

นอกเหนือจากการตระเวนให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเวที
อบรมแล้ว สุพรรณิยังเริ่มโครงการให้คำปรึกษาด้านเอดส์และเพศ
ทางโทรศัพท์ในจังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย

“ตอนนี้เราเปิดสายรับให้คำปรึกษา ช่วงเที่ยงถึงสองทุ่มทุกวัน
มีอาสาสมัครวันละหนึ่งคนผลัดกันมารับสาย โดยใช้ห้อง
ที่โรงพยาบาลพระจอมเกล้าเป็นสำนักงาน ปัญหาหนึ่งที่เจอหลังจาก
เปิดให้บริการแล้วคือ เราต้องเติมความรู้เรื่องเพศให้กับผู้ให้คำปรึกษา
เพราะเรื่องพวกนี้ กลายเป็นเรื่องที่คนโทรเข้ามาถามบ่อยครั้ง เช่น
ทำยังไงดีเวลามีเพศสัมพันธ์กับสามี มักคิดถึงคนอื่นเสมอ”

อย่างไรก็ตาม ด้วยความเชื่อมั่นว่า ระบบความคิดที่ทำให้
คนกลับมามองตัวเอง จะช่วยเชื่อมและสร้างภาคีคนทำงานด้านเพศ
เพิ่มขึ้น เธอจึงฝันอยากให้มีเวทีเล็กๆ ระหว่างครูผู้สอนกับคณะ
ทำงานในจังหวัดเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละครั้ง นอกจากนี้
ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไกลแล้ว ยังอยากให้จัดเวทีนี้เพื่อเป็นกำลังใจ
ให้กับครู

“เพราะผู้สอนมีความสำคัญมากสำหรับโครงการฯ นี้”

สุพรรณิบอก ●

เพศศึกษากับครู ต้องก้าวไปด้วยกัน

กุลสุมา มีศิลป์

พยาบาลวิชาชีพ ๗ กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลศรีสะเกษ
(มีนาคม ๒๕๕๑)

"งานป้องกัน

เป็นงานที่สอดคล้องกับหน้าที่ของโรงเรียนมากที่สุด
ภารกิจของสาธารณสุขยังงี้ก็ต้องเป็นเรื่องรักษา
ตัวกรองที่ดีจึงอยู่ที่โรงเรียน"

กุลสุมา มีศิลป์ หรือ **ปุกกี้** พยาบาลวิชาชีพ ๗ กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลศรีสะเกษ เล่าว่า ทุกครั้งที่เธอตระเวนไปเป็นวิทยากรพิเศษอบรมให้กับกลุ่มผู้มีเชื้อเอชไอวี เธอจะนำกระบวนการอบรมเพศศึกษาไปใช้เสมอ ด้วยเหตุผลว่ากระบวนการแบบนี้ทำให้คนได้เห็นและเข้าใจมิติเรื่องเพศว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตอย่างไรบ้าง

“เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องของทัศนคติมากกว่าเรื่ององค์ความรู้ ถ้าสามารถปรับทัศนคติในเรื่องเพศและเอ็ดส์ได้แล้ว เรื่องอื่นๆก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยาก ความรู้เราหาได้ทั่วไป เปิดอินเทอร์เน็ตอ่านเอาก็ได้ แต่มันต้องเริ่มจากการเปิดใจรับฟังกันก่อน”

กุลสุมาเล่าว่าก่อนหน้านี้ การทำงานของเธอก็เป็นแบบเดิมๆ คือใช้การพูด สอน บรรยาย ดังนั้นการเป็นวิทยากรจึงเท่ากับเธอได้เครื่องมือใหม่ในการทำงานมาด้วย

“สังเกตเห็นว่าพอเรามาใช้กระบวนการแบบนี้ในการอบรม คนเข้าร่วมก็มีความสุขมากขึ้น เพราะเขาเข้าใจตัวเอง และมีความมั่นใจมากขึ้นที่จะออกไปเผชิญกับสังคมภายนอก”

นอกจากจะสังเกตเห็นบรรยากาศการอบรมที่เปลี่ยนไป สิ่งที่เราได้กลับมาย้อนดูตัวเองจากการทำงานในหน้าที่คือมุมมองของเธอต่อคนไข้ที่มารับบริการ

“เราทำงานด้านการให้คำปรึกษา ก็เข้าใจดีถึงเรื่องการไม่ด่วนตัดสินคนอื่นมานานแล้ว แต่พอเข้ามาทำงานเป็นวิทยากร ออกไปอบรมมากขึ้น ก็เริ่มเห็นว่าไม่ใช่แค่เรื่องของการเหมารวม แต่เป็นเรื่องเกี่ยวพันกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และส่งผลต่อการศึกษาด้วยซ้ำ ตอนนั้นเวลาคุยกับคนไข้โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น จากเดิมที่เราคิดว่าเขาทำไปเช่นนั้นเพราะเขาป่วยเป็นโรค เราก็จะพูดคุยกุญแจไปถึงเพื่อนที่เขาคบว่าเป็นอย่างไร คือมองไกลไปถึงสัมพันธภาพของคนรอบตัวที่แวดล้อมเขาด้วย”

เนื่องจากภารกิจที่กุสุมาทำทุกวันนี้ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่รองรับปัญหาซึ่งเกิดจากโรงเรียน เธอจึงมองว่าการให้ความรู้เรื่องเพศแก่เด็กในโรงเรียนย่อมเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และควรทำกันอย่างจริงจัง ให้เป็นระบบ

“อย่าลืมน่างานป้องกันเป็นงานที่สอดคล้องกับหน้าที่ของโรงเรียนมากที่สุด ภารกิจของสาธารณสุขยังจำเป็นต้องเป็นเรื่องรักษาตัวกรองที่ดีจึงอยู่ที่โรงเรียน พี่ตั้งคำถามมาตลอดว่าทำไมอาจารย์ในโรงเรียนไม่เปิดสอนเพศศึกษาอย่างจริงจัง และเต็มรูปแบบ ทั้งที่ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าปัญหาเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญ แต่ก็ไม่มีใครลุกมาทำให้เป็นวิชาที่มีการประเมินผลชัดเจนซะที”

กุสุมายังแสดงความคิดเห็นด้วยว่า สาเหตุที่ยังไม่มีใคร
ผลักดันเรื่องการเรียนการสอนเพศศึกษากันอย่างจริงจัง เป็นเพราะ
อาจารย์ไม่มีแรงจูงใจในการสอน เพราะการสอนเรื่องเพศแบบ
สอดแทรกไม่สามารถช่วยให้อาจารย์เหล่านั้นเติบโตในหน้าที่
การงานได้

“แต่เมื่อไหร่ที่อาจารย์นำเอาวิชานี้ไปทำให้ตัวเองเติบโต
ได้นะ รับรองว่าเรื่องสอนเพศศึกษาจะมีการทำกันอย่างจริงจัง”
กุสุมาตั้งข้อสังเกต ●

พยาบาลผู้ผันตัวเป็น วิทยากรหลักแห่งโรงพยาบาล หาดใหญ่

อุษา สุขาพันธุ์

พยาบาลวิชาชีพ ๓ โรงพยาบาลหาดใหญ่
(กรกฎาคม ๒๕๕๐)

เจ้าหน้าที่สารสนเทศ

"เรื่องที่ทำให้เราได้รับความรู้มาใช้กับงานได้จริงๆ ก็คือหลัก QDR ซึ่งกว่าเราจะยอมรับหลักการนี้ได้ ก็ถียงคอบเป็นอันกับเจ้าหน้าที่อบรมอยู่ตั้งนาน เพราะเราเชื่อมั่นในสิ่งที่เรารู้มาว่าทำแบบไหนดีดี ไม่ดี"

อุษา สุขาพันธุ์ หรือ **เชียด** เข้าร่วมโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจมาตั้งแต่ปีแรก แต่เธอเริ่มขยับมาเป็นวิทยากรหลัก (MT) ก็เมื่อเริ่มเข้าปีที่ ๒ และหมวกอีกใบหนึ่งของเธอคือการเป็นพยาบาล ณ โรงพยาบาลหาดใหญ่

อุษาเผยว่า การได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในวิทยากรหลัก ทำให้งานในหน้าที่ของเธอซึ่งต้องให้คำปรึกษาด้านเอดส์แก่ผู้หญิงที่มาฝากครรภ์จนกระทั่งคลอด สอดคล้องไปด้วยกันอย่างกลมกลืนยิ่ง อีกทั้งทำให้เธอได้ค้นพบตัวเองหลายอย่าง และทำให้เธอกล้าเปลี่ยนตัวเองในเรื่องที่ไม่เคยนึกถึงมาก่อน

“แต่ก่อน ไปไหนมาไหนไม่เคยคิดถึงถุงยางเลย ตอนนี้อีกติดตัวไว้ตลอด มีหลายขนาดด้วย เพราะสามารถเอาไว้ใช้สอนเวลาอบรม และก็ไว้กันพลาดของตัวเองด้วย”

เมื่อให้กล่าวถึงการเรียนการสอนเพศศึกษา อุษาให้ความเห็นว่า การอบรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้เรียนเป็นเรื่องที่ดี เพราะไม่ต้องอาศัยการท่องจำ แต่ใช้ความเข้าใจ และกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การเลือกข้าง ยังสอนให้เธอรู้ว่าแต่ละคนมีความคิดต่างกัน และเป็นเรื่องที่ทำได้ ไม่ต้องมีคนผิด ไม่ต้องมีใครถูก

“เรื่องที่ทำให้เราได้ความรู้มาใช้กับงานได้จริงๆ ก็คือหลัก QQR (หลักการประเมินความเสี่ยงในการติดเชื้อเอชไอวี) ซึ่งกว่าเราจะยอมรับหลักการนี้ได้ ก็เถียงคอเป็นเอ็นกับเจ้าหน้าที่อบรมอยู่ตั้งนาน เพราะเราเชื่อมั่นในสิ่งที่เรารู้มาว่าทำแบบไหนดี ไม่ติด พอมาเจอหลักคิดของ QQR มันคนละทางกันเลย ซึ่งเราก็เอาไปใช้อธิบายกับคนไข้ของเราได้ง่ายขึ้น แค่อธิบายนิยามหน่อยเท่านั้น”

อุษาฝากความหวังไว้ว่า อยากให้ขยายความรู้ให้ออกไปสู่ประชาชนในวงกว้างด้วย เพราะยังมีคนจำนวนมาก ที่ไม่รู้จักว่า เอชไอวีคืออะไร เอดส์คืออะไร แต่กลับรังเกียจคนติดเชื้อฯ และมองคนที่ติดเชื้อฯ ว่าคือพวกสำส่อน ถ้าพวกเขาได้มาทำความเข้าใจด้วยกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษา ก็จะไม่ไปตัดสินคนง่ายๆ อย่างเป็นมา ●

ศึกษานิเทศก์

- **สมนึก บุญปัญญา**
ศึกษานิเทศก์กับการศึกษายุคใหม่ผ่านก้าวอย่าง...จนเข้าใจ
- **สมยศ พงษ์เฉลียวรัตน์ และวราศิลป์ พวงสวัสดิ์**
ความเหมือนต่างพื้นที่ในความยั่งยืนของการสอนเพศศึกษา
- **จรีพร มณีโมไนย**
ศึกษานิเทศก์แบบ “กั๊ดไม่ปล่อย”

ศึกษานิเทศก์ กับการศึกษายุคใหม่ ผ่านก้าวอย่าง... จนเข้าใจ

สมนึก บุญปัญญา

หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๒
(สิงหาคม ๒๕๕๐)

"ผมว่าตอนนี้פשศึกษามันยังย่นในระบบแล้ว เพราะ สพฐ. ตอบรับแล้ว
ภาระของ คน.ต้องทำให้โรงเรียนนำหลักสูตรไปใช้ได้จริง
เราก็ต้องหันกลับมาดูว่าผู้บริหารของ สพท.แต่ละเขต
เห็นความสำคัญของเรื่องนี้แค่ไหน"

สมนึก บุญปัญญา หรือ หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและ
ประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)
ศรีสะเกษ เขต ๒ ทั้งยังเป็นศึกษานิเทศก์ (คน.) ในกลุ่มงานพัฒนา
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

ในสายตาของ คน.ผู้นี้ คน.ยุคใหม่ต้องเก่งในเรื่องการ
วิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบงาน เพราะต้องรู้ว่าโครงการอะไร
เข้ามาในโรงเรียนที่รับผิดชอบ แล้วผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนเป็นอย่างไร
เพราะมีงบประมาณมาให้ก้อนหนึ่ง ต้องมาออกแบบโครงการเอง
ซึ่งต้องมาจากสภาพของข้อมูลด้านคุณภาพ

แต่สิ่งหนึ่งที่สมนึกเห็นว่า เป็นปัญหาสำคัญของการผลักดัน การสอนเพศศึกษารอบด้าน คือการสร้างคนให้รู้จักการคิด โดย ศน.ต้องตระหนักเรื่องการจัดกระบวนการคิดก่อนว่าไม่เน้นกระบวนการสอนแบบท่องจำ

“ศึกษานิเทศก์ที่เห็นและเข้าใจถึงจะชอบโครงการฯ นี้และ ยอมทำงานหนักเกินภาระหน้าที่ ไม่เช่นนั้น จะมองว่าเป็นภาระทันที เพราะศึกษานิเทศก์ต้องรับผิดชอบหลายโครงการฯ ซึ่งต่างต้องการ ผลลัพธ์ที่ชัดเจน”

นอกจากนี้ สมนึกยังวิเคราะห์ถึงการทำให้เกิดความยั่งยืน ของการนำเพศศึกษาเข้าสู่สถานศึกษาว่า โรงเรียนจำเป็นต้อง เห็นความสำคัญ โดยต้องดูว่าผู้บริหารเปิดใจกว้างแค่ไหน มีวิสัยทัศน์ แบบใด และครูพร้อมรับอะไรใหม่ๆ หรือไม่ ถ้ามีแรงต้านมากคงทำได้ ลำบาก

“ผมว่าตอนนี้เพศศึกษามันยั่งยืนในระบบแล้ว เพราะ สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ตอรับแล้ว ภาระของ ศน. ต้องทำให้โรงเรียนนำหลักสูตรไปใช้ได้จริง เราก็ต้องหันกลับมาดู ว่าผู้บริหารของ สพท.แต่ละเขตเห็นความสำคัญของเรื่องนี้แค่ไหน”

อย่างไรก็ตาม การทำหน้าที่ติดตามการสอนมานาน ทำให้สมนึกมองเห็นว่าการโคชโดย ศน.นั้น มีข้อจำกัดเรื่องเวลา เนื่องจากแต่ละคนมีงานประจำ คนที่จะปลีกเวลางานไปโคชให้กับ โรงเรียน คุณภาพก็จะได้ไม่มากนัก เพราะเวลาไปนิเทศแต่ละครั้ง ต้องคิดก่อนว่าไปครั้งแรกจะได้อะไรมา แล้วการไปครั้งที่ ๒ ต้องไป พัฒนาเรื่องใดต่อ ดังนั้น ต้องมีการเตรียมข้อมูล และเครื่องมือเพื่อไปคุยกันได้อย่างต่อเนื่อง

แต่มาวันนี้ เมื่อมีการพัฒนาการติดตามภายในโดยผู้บริหาร
ของแต่ละสถานศึกษา ให้ทำหน้าที่โคชครูด้วยกัน สมนี้ก็จึงฝากข้อคิด
ที่จะช่วยให้การโคชภายในเป็นไปตามที่มุ่งหวังว่า

“การโคชภายในอาจจะได้ผลกว่าเมื่อเทียบเรื่องคุณภาพ
การติดตามจาก คน. แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เราต้องสร้างให้คนที่ทำหน้าที่โคช
มีทั้งความรู้ รูปแบบ วิธีการ และงบประมาณ ซึ่งงบประมาณ
สำหรับการโคชภายใน ควรต้องออกมาในรูปแบบงานวิจัย คือมี
การวิเคราะห์ สรุปและทำเป็นรายงานนำเสนอ จากนั้นก็ตั้งเป็นรางวัล
ให้เป็นค่าตอบแทน ซึ่งวิธีนี้จะทำให้คนทำงานรู้สึกว่าได้ทั้งงาน
และทั้งเงินด้วย” คน.กล่าว ●

ความเหมือนต่างพื้นที่ ในความยั่งยืนของ การสอนเพศศึกษา

สมยศ พงษ์เฉลียวรัตน์

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต ๑
(กรกฎาคม ๒๕๕๑)

"วิชานี้ไม่เหมือนวิชาทั่วไป

ตรงที่เราต้องปรับทัศนคติของผู้สอนก่อน ดังนั้น คนที่มีพื้นฐาน
เปิดใจรับเรื่องนี้ได้เร็ว เขาก็จะเข้าใจและนำไปใช้สอนได้ดี"

ศึกษานิเทศก์ (ศน.) ๒ คน **สมยศ พงษ์เฉลียวรัตน์**
ศน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ลำปาง เขต ๑ และ
วรศิลป์ พวงสวัสดิ์ ศน. สพท.ศรีสะเกษ เขต ๑ ร่วมแลกเปลี่ยนถึง
ประสบการณ์การทำงานสนับสนุนโรงเรียนให้นำเพศศึกษาเข้าไป
ไว้ในหลักสูตร

สมยศ ให้ความเห็นต่อการสร้างให้เกิดการสอนเพศศึกษา
อย่างยั่งยืนว่า ขอให้เน้นหนักกับครูมากกว่าโรงเรียน เพราะโรงเรียนใหญ่ๆ
มักไม่ให้น้ำหนักกับการสอนเพศศึกษา แต่จะเน้นเรื่องเตรียมเด็ก
เพื่อการเอ็นทรานซ์มากกว่า ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครู
๒ - ๓ คน ที่มุ่งมั่นสามารถสอนได้อย่างต่อเนื่อง

วรสศิลป์ พวงสวัสดิ์

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑
(กรกฎาคม ๒๕๕๑)

"การนำเพศศึกษาเข้าไปสอนจะช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้น
แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่เข้าร่วมมักมองว่า
เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่เด็กรู้อยู่แล้ว
จึงไม่จำเป็นต้องให้ความรู้ในเชิงป้องกัน ทำให้ไม่เท่ากันเด็ก"

ส่วนเรื่องกรณีเทคนิคนั้น สมยศ ยอมรับว่ายังมีอุปสรรคหลายอย่าง เช่น การที่โรงเรียนสอนพร้อมกันทุกห้อง ทุกชั้น ทำให้การนิเทศ โดยนั่งดูหลังห้องทำได้ไม่เต็มที่อย่างที่ตั้งใจไว้

“ผมเสนอว่าให้เตรียมครูตั้งแต่ตอนที่เขายังเป็นนักศึกษาครู เพื่อให้เขาได้รับรู้ถึงกระบวนการสอนเพศศึกษา เหมือนกับที่เขาได้รับการฝึกสอนวิชาอื่นๆ และมีการนิเทศกันตั้งแต่ยังอยู่ในสถานศึกษา เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ไม่มีความจำเป็นอะไรที่เราต้องมาสร้างระบบโคชกันเหมือนที่เป็นอยู่ในตอนนี้”

สมยศ ยังบอกต่อว่า ปัญหาอีกอย่างที่เกิดขึ้นในตอนนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อยๆ ในแต่ละโรงเรียน ทำให้ต้องเริ่มอบรมครูใหม่ทุกปี อีกทั้งกระบวนการก็จำกัดคนเข้าร่วมครั้งละไม่เกิน ๓๐ คน จึงต้องใช้เวลาพอสมควรในการจะทำให้ครูทั้งหมดในโรงเรียนเข้าใจว่าสอนอะไร ทำไม่ต้องสอน

“อีกอย่างวิชานี้ไม่เหมือนวิชาทั่วไปอื่นๆ ตรงที่เราต้องปรับทัศนคติของผู้สอนก่อน ดังนั้น คนที่มีพื้นฐานเปิดใจรับเรื่องนี้ได้เร็ว เขาก็จะเข้าใจและนำไปใช้สอนได้ดี”

ด้านวรศิลป์ มองเรื่องการสร้างให้เกิดความยั่งยืนของการสอนพิเศษศึกษาว่า ต้องขึ้นกับผู้บริหารเป็นสำคัญ หากผู้บริหารให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนำพิเศษศึกษาเข้าไปสอนก็จะช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้น แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่เข้าร่วมมักมองว่าเรื่องพิเศษเป็นเรื่องธรรมชาติที่เด็กรู้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้ความรู้ในเชิงป้องกัน ทำให้ไม่เท่าทันเด็ก

“ปัญหาที่เราพบเสมอ คือ ผู้บริหารย้ายบ่อย ทำให้เราต้องไปพูดคุยกับผู้บริหารคนใหม่ให้เห็นความสำคัญ เพื่อช่วยให้งานสอนที่ดำเนินอยู่ในโรงเรียนมีการสอนต่อไป เพราะถึงแม้โรงเรียนจะวางพิเศษศึกษาไว้ในหลักสูตรแล้วก็ตาม หากผู้บริหารไม่เห็นชอบ การสอนก็ดำเนินไปอย่างไม่คล่องตัว เพราะแต่ละโรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนหลักสูตรได้ตามนโยบายของผู้บริหาร” วรศิลป์ ตั้งข้อสังเกต ●

ศึกษานิเทศก์ แบบ "กัดไม่ปล่อย"

จรีพร มณีโมไนย

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และการจัดกระบวนการเรียนรู้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต ๑
(กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

"ถ้าไม่มีคนรับผิดชอบ งานก็ไม่เดินหรือ
ไม่ว่าจะทำโครงการอะไรก็ตาม แล้วที่ความยั่งยืนได้ในจังหวัด
ก็เป็นเพราะเรามีคนในพื้นที่รับผิดชอบงานต่างหาก
ความยั่งยืน เป็นเรื่องของการทำงานอย่างเข้าใจบทบาทของตนเอง"

ทั้งที่ไม่ได้มีหน้าที่รับผิดชอบติดตามงานด้านที่เกี่ยวข้องกับ
เพศศึกษา แต่ **จรีพร มณีโมไนย** หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) จังหวัดตรัง เขต ๑ กลับถูกหมายตามา
ตั้งแต่แรกให้เข้ามาร่วมประสานงานและติดตามงานในเขต สพท.
ซึ่งเธอสะท้อนว่าสาเหตุหนึ่งน่าจะมาจากบุคลิกภาพแบบ "กัดไม่ปล่อย"
ในการทำงานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ (ศน.) ที่ทำมากกว่า ๒ ทศวรรษ

เมื่อต้องรับเป็นผู้ประสานงานระดับจังหวัดอย่าง
เต็มตัว จรีพรก็งดกลยุทธ์ต่างๆ นานา เพื่อ "ซื้อใจ" เหล่าผู้บริหาร
ในโรงเรียนให้มาเข้าร่วมทำงานด้วยความรู้สึก "อยากทำ" มากกว่า

“ต้องทำ” โดยเธอให้ความเห็นว่า ถ้าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญถึงจะทำงานกับครูได้ งานก็จะยังไม่เต็มร้อย

อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนยังคงเป็นกำลังสำคัญในการทำงาน ซึ่งเธอเผยเคล็ดลับในการทำงานว่า นอกจากต้องคอยหมั่นเพิ่มเติมจำนวนครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการสอน เพื่อให้พอกับจำนวนนักเรียนแล้ว ยังต้องหมั่นติดตามการสอนของครูอย่างใกล้ชิด ด้วยการโคชในแบบของเธอ

“พี่ไม่ค่อยเห็นด้วยกับรูปแบบการโคช ที่เน้นให้ไปสังเกตการสอน เพราะจะลงไปสังเกตการสอนได้ก็ต่อเมื่อครูยอมรับเราแล้ว เวลาไปโคช เราต้องบอกล่วงหน้า เขาก็จะเตรียมตัวก่อน แล้วถ้าลงไปดูการสอนในสถานการณ์ที่ครูควบคุมไม่ได้ เช่น เป็นมือใหม่ครูก็อาจเสียขวัญ แล้วยังต้องมานั่งกรอกแบบฟอร์มอีก ซึ่งพี่ไม่ชอบเลย”

สำหรับจุรีพร เธอบอกว่า การโคชไม่ได้แปลว่าต้องลงไปเยี่ยมที่โรงเรียน แต่เธอเลือกใช้วิธีติดตามครูด้วยการโทรศัพท์คุยถามไถ่ทุกข์สุขของครู ปรึกษากัน แล้วเมื่อไหร่ที่ครูเรียกร้องอยากให้ลงไปดูการสอน ก็จะไปทันที

ส่วนการโคชกับผู้บริหาร เขาก็ใช้โอกาสเวลาที่ผู้บริหารมาประชุมที่สำนักงาน คอยถามว่าที่โรงเรียน พอครูสอนแล้วเป็นอย่างไร รวมทั้งบอกเล่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟังอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นผู้บริหารตลอดเวลา

มาถึงวันนี้ จุรีพรยืนยันว่าการสอนเพศศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนในหลายโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ และยังเชื่อว่าสามารถเกิดได้ในทุกโรงเรียน ถ้าผู้ติดตามงานมีความรับผิดชอบอย่างเต็มร้อย

“ถ้าไม่มีคนรับผิดชอบ งานก็ไม่เดินหรือก ไม่ว่าจะทำโครงการอะไรก็ตาม แล้วที่เกิดความยั่งยืนได้ในจังหวัดจริง ก็เป็นเพราะเรามีคนในพื้นที่รับผิดชอบงานต่างหาก ความยั่งยืน เป็นเรื่องของการทำงานอย่างเข้าใจบทบาทของตนเอง”

ระหว่างเส้นทางการทำงานในฐานะ คน. สิ่งที่เราค้นพบว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงในตัวเองอย่างชัดเจนคือ ความกล้าที่จะพูดเรื่องเพศในที่สาธารณะ

“แต่เดิม พี่ไม่มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิด ไม่เคยเล่าเรื่องชีวิตส่วนตัวทางเพศของตัวเองให้ใครฟัง แล้วก็ไม่ได้ถามคนอื่นด้วย แต่พอทำงานร่วมกันไปนานๆ เราก็ผ่อนคลายความตึงเครียดเรื่องนี้ลง จนตอนนี้ก็ตอบได้เวลามีใครถาม” จุรีพรบอก ●

ครู

- ธนา ผินกลับ บ้านนี้มีวัฒนธรรมพวงยาง
- มนัสนันท์ รัตริหว่าง ครูผู้ฟังเสียงน้อยๆ ของเด็กเสมอ
- รัชณีกุล ชนะวรรณโณ ครูผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ตัวจริง
- จีระพรรณ คำวังจันทร์ สอนสุขศึกษาให้ไม่น่าเบื่อ
- ศิริัญญา สุดโต และ รัตนาวดี นำนามผล
เรื่องเล่าจากห้องเรียนเพศศึกษา...ของครูพันธุ์ใหม่
- เกษมศรี อัครศรีพงษ์ศรีธ
วิจัยพบเพศศึกษารอบด้านทำให้นักศึกษารู้จักยับยั้งชั่งใจ
- สมเกียรติ สุขรัตน์ เป้าหมายคือการเรียนรู้ไม่ใช่ความรู้
- สมพร ทองสมัคร์ อีกด้านของเพศศึกษา
- สังคม พรมมาศ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเพศแห่งบ้านลาแล
- พันธุ์เพ็ญ โพธิ์ใบ และ กมลทิพย์ ยุทธิวัฒน์
กับงานสอนอย่าง “สนุกแต่หนัก”
- ไพรินทร์ ผุดผ่อง โคช...กุญแจแห่งความสำเร็จ
- สุวรรณิ จันท์ตา อาจารย์เพศศึกษาแห่งราชภัฏลำปาง
- อุไรรัตน์ ยามาเรียง สอนเพศศึกษาในสังคมมุสลิม
- สุนิสา เจ๊ะปูเต๊ะ เพศศึกษากับศาสนาอิสลาม
- ผศ.ดิเรก ตั้งสายัณห์ ลองมองเด็ก เช่นตอนตัวเป็นเด็ก

บ้านนี้มีวัฒนธรรม

พกถุงยาง

ธนา พินกลับ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก
จ.นครปฐม
(กันยายน ๒๕๕๐)

"นอกจากการพกถุงยางอนามัยติดตัว
ที่ได้กลายเป็นวัฒนธรรมของเด็กที่นี่ไปแล้ว อีกสิ่งที่สังเกตเห็นได้ชัด
คือ เด็กมีความระมัดระวังมากขึ้นในการคบแฟน"

ธนา พินกลับ ถือเป็นครูเพศศึกษารุ่นแรกของโครงการ
ก้าวอย่างเข้าใจ โดยเขาทำงานประจำอยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก
และเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก สถานที่สำหรับเด็กที่ “พลาด”
ได้มาปรับตัว เรียนรู้ เพื่อจะกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้คนในสังคม

ธนาบอกเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของเด็กๆ หลังจาก
ได้เรียนเพศศึกษาว่า ตอนนี้ทุกคนรู้และเห็นความสำคัญของการใช้
ถุงยางอนามัย จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

“แต่ก่อน ผมต้องพาเด็กไปรักษาที่โรงพยาบาลใกล้ๆ
เดือนหนึ่งอย่างน้อย ๓ ถึง ๔ ราย โดนหมอด่าเสียๆ หายๆ ว่าปล่อยให้เด็ก
มีเพศสัมพันธ์ในบ้านหรือไง ถึงได้เป็นขนาดนี้ เดี่ยวนี้ ผมไม่ต้อง
พาใครไปหาหมออีกแล้ว”

หากมองตัวเลขที่ลดลงจนไม่ต้องพาใครไปหาหมอเพื่อรักษา “กามโรค” ว่าใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการสอนเพศศึกษาแก่เด็กในบ้านหรือไม่ เขาบอกว่า นอกจากการพกถุงยางอนามัยติดตัว ที่ได้กลายเป็นวัฒนธรรมของเด็กที่นี้ไปแล้ว อีกสิ่งที่สังเกตเห็นได้ชัดคือ เด็กมีความระมัดระวังมากขึ้นในการคบแฟน

“เมื่อก่อน พอเขาไปเจอใคร เขาก็จะขอเบอร์ นัดเจอกันในเวลารวดเร็ว แต่ตอนนี้ ส่วนใหญ่กลับไม่สนใจเรื่องเหล่านี้แล้ว เชื่อว่าเขาไตร่ตรองแล้วก็พิจารณามากขึ้นกว่าแต่ก่อน”

ธนา ผากทิ้งท้ายไว้ว่า อยากให้โครงการฯ ช่วยคิดเรื่องปรับเนื้อหาสำหรับบ้านกาญจนาฯ ให้มีเรื่องเอดส์ เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้มากขึ้น ลึกขึ้น และอยากได้สื่อที่เป็นภาพเคลื่อนไหวมากกว่านี้ เพราะเด็กให้ความสนใจกับสื่อเหล่านี้อย่างมากจริงๆ ●

ครูผู้ฟังเสียงน้อยๆ ของเด็กเสมอ

มนัสนันท์ ราษฎร์หว่าง

หัวหน้าฝ่ายปกครอง วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี
(พฤษภาคม ๒๕๕๑)

"สิ่งที่ได้มากคือ เราเห็นความสุข
จากแววตาของเด็กที่มาเรียนเพศศึกษากับเรา"

มนัสนันท์ ราษฎร์หว่าง ผู้เป็นทั้งหัวหน้าฝ่ายปกครอง วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี และครูสอนเพศศึกษา บอกเล่าความรู้สึกจากประสบการณ์ของตัวเองต่อการเรียนการสอนเพศศึกษาว่า กระบวนการที่นำมาใช้กับเด็ก ส่งผลให้ครูกลายเป็นคนที่ต้อง ‘ฟังมากขึ้น’ เมื่อฟังมากขึ้น ก็จะเห็นว่าคนเราคิดต่างกัน การสอนเรื่องเพศต้องเปิดใจคุยกัน

“ด้านที่สำคัญที่สุดของการเรียนการสอนเพศศึกษา คือต้องทำให้คนเข้าใจเรื่องเพศให้ได้ก่อน ปัญหาของการสอนเรื่องเพศตอนนี้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเรา เพราะเราผ่านขั้นตอนของการคิดได้มาแล้ว แต่คนอื่นที่เขายังไม่ผ่านขั้นตอนนี้ เขาก็จะยังไม่เข้าใจในสิ่งที่เรากำลังทำ ความยากจึงอยู่ตรงที่ต้องฝ่าฟัน เพื่อให้คนอื่นนั้นเข้าใจเหมือนที่เราเข้าใจ” มนัสนันท์ บอก

มันสั้นที่ยอมรับว่า กว่าจะเดินมาถึงวันนี้ได้ เธอต้องนับหนึ่งถึงสิบหลายครั้ง กว่าจะเปลี่ยนตัวเองจากครูที่ซีแฉะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ โดยเธอต้องเตือนตัวเองทุกครั้งว่า ต้องฟังเด็กให้จบก่อน

“สิ่งที่ได้มาคือ เราเห็นความสุขจากแววตาของเด็กที่มาเรียนเพศศึกษากับเรา” ●

ครูผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวจริง

รัชนิกุล ชนะวรรณโณ

ครูวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

โรงเรียนพะตงประธาณศรีวัฒน์ จ.สงขลา

(มกราคม ๒๕๕๑)

"เมื่อเราปล่อยให้เด็กทำ ทั้งครูและเด็กก็ได้เรียนรู้จากการผลิตสื่อว่า
ครูไม่ใช่ผู้บอกเล่า ไม่ใช่ผู้สอน
แต่เป็นผู้จัดกระบวนการเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้กันเอง"

รัชนิกุล ชนะวรรณโณ ผู้แทนตัวเองว่า “ครูอ๊อด” รับผิดชอบสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนพะตงประธาณศรีวัฒน์ เป็นผู้หนึ่งที่สอนเพศศึกษาด้วยการให้เด็กผลิตสื่อที่หลากหลายด้วยตัวเอง ทั้งหนังสือ ละคร การ์ตูน โดยครูอ๊อดจะใช้สื่อเป็นตัวเปิดประเด็นหรือโยนคำถามให้เด็กว่าหลังจากดูหรือผลิตสื่อต่างๆ เหล่านี้แล้วเกิดการเรียนรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องเพศ

ครูอ๊อดเชื่อว่าการใช้สื่อประกอบการสอนน่าจะง่าย และสะดวกกับผู้สอนมากกว่าการไปยืนพูด อธิบาย หรือให้เด็กระดมความคิดเอง ซึ่งดูไม่ค่อยดึงดูดความสนใจผู้เรียนเท่าไร การเปิดโอกาสให้เด็กได้ผลิตสื่อเอง คือการทำให้พวกเขาได้เข้าถึงหัวใจของกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

“เมื่อเราปล่อยให้เด็กทำ ทั้งครูและเด็กก็ได้เรียนรู้จากการผลิตสื่อว่า ครูไม่ใช่ผู้บอกเล่า ไม่ใช่ผู้สอน แต่เป็นผู้จัดกระบวนการ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้กันเอง”

นอกจากเพื่อให้การเรียนรู้เพศศึกษามีความน่าสนใจ และช่วยคลี่คลายความคับข้องใจของผู้สอนแล้ว แรงขับเคลื่อนที่ทำให้ครูอดทนขึ้นมาผลิตสื่อเอง มาจากบรรยากาศของสังคมทั่วไปที่ครูอดทนว่าสื่อต่างๆ ที่มีอยู่นั้นเป็นพื้นที่ “สีแดง” เสียมาก และมักจบปัญหาในทางลบ

“ตอนนี้สื่อที่ผลิตกันออกมาทางอินเทอร์เน็ตเอ้ย หรือพวกหนังโป๊ทั้งหลาย มักมีแต่เนื้อหาในด้านลบ โดยเฉพาะถ้าเป็นเรื่องเพศ มักไม่พ้นการหาทางออกในชีวิตไม่ได้ และตัวละครเลือกที่จะจบปัญหาในทางลบ เช่น ฆ่าตัวตาย ท้องแล้วต้องออกจากโรงเรียน หรือติดเชื้ๆ เป็นต้น เลยอยากให้มามีทางเลือกหลากหลายบ้าง เพราะหากเราผลิตสื่อออกมา ก็ไม่ควรตอกย้ำความเชื่อเดิมๆ”

ครูอดทนกล่าวทิ้งท้ายว่า การให้เด็กผลิตสื่อด้วยตัวเอง นอกจากเขาจะได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาแล้ว ยังได้ทักษะเรื่องความรับผิดชอบและเรียนรู้การทำงานอย่างเป็นระบบ เพราะต้องมานั่งคิ่คินั่งแก้ปัญหาาร่วมกัน ส่วนตัวเองก็พบว่าเพื่อนร่วมงานมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศขึ้นด้วย หลังจากชักจูงให้มาช่วยงาน ●

สอนสนุกศึกษา ให้ไม่น่าเบื่อ

จิระพรรณ คำวังจันทร์

ครูสุขศึกษา โรงเรียนนารีนรัตน์จังหวัดแพร่
(กันยายน ๒๕๕๑)

"การให้ผู้เรียนผลิตสื่อเองจะเป็นตัวสะท้อนความรู้ของเด็ก
ได้เป็นอย่างดี เด็กๆ มีความสามารถในการสื่อสารเรื่องราวเหล่านี้
ด้วยวิธีที่เขาย้ำใจกัน"

หลายคนอาจเบื่ออาชีพของตัวเอง และอยากเปลี่ยนไป
ทำงานอย่างอื่น แต่สำหรับ **จิระพรรณ คำวังจันทร์** ครูสุขศึกษา
โรงเรียนนารีนรัตน์จังหวัดแพร่ ค้นพบวิธีที่ทำให้วิชาสุขศึกษาไม่น่าเบื่อ
อีกต่อไป จากการเป็นครูเพศศึกษาตัวเอง

จิระพรรณ ยอมรับว่าตอนเป็นครูใหม่ป้ายแดง เธอต้อง
เปิดตำราประกอบการสอนด้วยตลอด เพราะยังมีข้อมูลที่ไม่ชัดเจน
ต่อมาจึงพบว่า การจะสอนเด็กเรื่องการคุมกำเนิด ต้องพูดให้หมด
บอกให้ละเอียด เพื่อให้เด็กมีความรู้ที่ถูกต้อง จะนำไปใช้ถ่ายทอดต่อได้

จากการสังเกตเวลาสอน จิระพรรณพบว่า เด็กมักจะ
ไม่ค่อยให้ความสนใจ เองงานของวิชาอื่นขึ้นมาทำบ้าง จึงคิดวิธีให้เด็ก

มีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น โดยใช้สื่อประกอบการสอนที่น่าสนใจ ซึ่งเขาพบว่าเด็กๆ มีความสุขและสนุกกับการเรียนวิชานี้มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเริ่มให้นักเรียนคิดสื่อเพื่อใช้สอนเพื่อนๆ ด้วยตัวเอง

“การให้ผู้เรียนผลิตสื่อเองจะเป็นตัวสะท้อนความรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี เด็กๆ มีความสามารถในการสื่อสารเรื่องราวเหล่านี้ด้วยวิธีที่เขาเข้าใจกัน”

อย่างไรก็ตาม สำหรับโรงเรียนใหญ่เช่นโรงเรียนนาริรัตน์ฯ จีระพรรณยอมรับว่า การจะทำให้ครูทั้งโรงเรียนยอมรับและเปิดกว้างให้มีการสื่อสารในเรื่องเพศอาจเป็นเรื่องยาก

“ตราบไตที่ยังไม่สามารถทำให้ครูทุกคนเห็นพ้องกันว่า เรื่องเพศมีความหมายครอบคลุมทั้งชีวิตอย่างไรบ้าง” ครูสุขศึกษากล่าว ●

เรื่องเล่าจาก ห้องเรียนเพศศึกษา...ของ ครูพันธุ์ใหม่

ศิริญา สุตโต หรือ "ปู"

นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

(กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

"เด็กอยากมีคนรับฟัง เวลาที่เขามีปัญหา ครูส่วนใหญ่มักจะเห็นว่า
เรื่องของเด็กเขาเป็นเรื่องเล็กๆ คงเพราะครูได้ยินเรื่องเหล่านี้มานานชินชา
แต่เวลาที่คุยกับเด็กๆ ถึงปัญหาในชีวิตพวกเขา พอเราพูดว่า
ครูช่วยได้แค่ฟังนะ เด็กก็บอกว่า แค่ครูฟังผมก็พอแล้วครับ"

สองนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาญจนบุรี **ศิริญา สุตโต** หรือ "ปู" และ **รัตนาวดี นำนาผล**
หรือ "ฟ้า" ผู้ได้มีโอกาสลงฝึกสอนในโรงเรียน ที่ จ.กาญจนบุรี

ปูรับผิดชอบสอนวิชาเพศศึกษา ควบคู่กับการสอน
วิชาสังคมศึกษา ให้เด็กนักเรียนชั้น ม.๒ หมวกใบใหม่ทำให้เธอ
ค้นพบว่าเด็กๆ ไม่ค่อยชอบการระดมสมอง ครูต้องหาเกม หรืออะไร
มาล่อหลอกให้เขาสนใจและให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน
ความเห็น

รัตนาวดี นานาผล หรือ "ฟ้า"

นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
(กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

"ตราบไต่ทีวีชานี้ยังถูกมองในสายตาผู้ใหญ่ว่า ไม่สำคัญ
หรือคิดว่าให้นำไปสอดแทรกไว้ในวิชาอื่นก็พอ
ไม่ได้ใช้แผนการสอนเต็มรูปแบบ การสอนเพศศึกษาคงไม่ได้ผล"

ปูอิงประสบการณ์การเรียนรู้เพศศึกษาของตัวเองว่า การเรียน
เพศศึกษาทำให้กล้าพูดในเรื่องที่ไม่กล้าพูดนอกห้องเรียน และทำให้
เธอยอมรับกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน ซึ่งเคยมองว่าเป็นเรื่องของคนผิดปกติ
เช่นเดียวกับเรื่องช่วยตัวเอง ที่เธอเคยคิดว่าเป็นเรื่องของคนที่หมกมุ่น

ด้วยประสบการณ์ดังกล่าวนั่นเอง เธอจึงอยากฝากให้ผู้บริหาร
ทบทวนถึงการสร้างวิชานี้ให้เป็นวิชาหลัก มีที่ทางในการสอนชัดเจน
มากกว่าที่เป็นอยู่ตอนนี้

“อยากให้นักเรียนได้เรียนเยอะๆ เพราะพวกเขาจะได้มี
ความรู้ในการป้องกันตัวเอง ยิ่งเรียนตั้งแต่เล็กยิ่งดี เพราะเด็กเห็นเรื่อง
พวกนี้จากสื่อและก็นำไปเลียนแบบตั้งแต่เล็กๆ”

สิ่งสำคัญอีกอย่างที่ปูได้เรียนรู้จากการสอนเพศศึกษา
คือ เด็กอยากมีคนรับฟัง เวลาที่เขามีปัญหา ครูส่วนใหญ่มักจะเห็นว่า
เรื่องที่เด็กเจอเป็นเรื่องเล็กๆ คงเพราะครูได้ยินเรื่องเหล่านี้มาจน

ชินชา แต่เวลาที่ปู่คุยกับเด็กๆ ถึงปัญหาในชีวิตพวกเขา พอพูดว่า “ครูช่วยได้แค่ฟังนะ” เด็กก็บอกว่า “แค่ครูฟังผมก็พอแล้วครับ”

ขณะที่ฟ้าก็เจอโจทย์ที่ยากไม่น้อย ในโรงเรียนที่เธอเลือกฝึกสอน ฟ้าบอกว่าอุปสรรคสำคัญของการสอนเพศศึกษาของเธอคือ ทักษะการเล่าเรื่องเพศศึกษาของผู้ใหญ่ที่ร้ายล้อมรอบตัว

เธอให้ความเห็นว่า ตราบใดที่วิชานี้ยังถูกมองในสายตาผู้ใหญ่ว่าไม่สำคัญ หรือคิดว่าให้นำไปสอดแทรกไว้ในวิชาอื่นก็พอไม่ได้ใช้แผนการสอนเต็มรูปแบบ การสอนเพศศึกษาคงไม่ได้ผล ●

วิจัยพบเพศศึกษารอบด้าน ทำให้นักศึกษารู้จัก ยับยั้งชั่งใจ

เกษมศรี อิศวศรีพงศ์ธร

อาจารย์สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
(มกราคม ๒๕๕๑)

"อยากให้ช่วยกันสร้างกระแส

โดยผลิตสื่อที่เหมือนโฆษณา ยัดดอกพอกุญ

เพราะเป็นสื่อหนึ่งของกิจกรรมเพศศึกษาที่ทำให้เราแลกเปลี่ยนกับเด็ก

ได้ง่ายขึ้น เด็กเองก็กล้าคุย กล้าเปิดเผยกับเราในหลายเรื่อง"

เกษมศรี อิศวศรีพงศ์ธร อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้ที่คลุกคลีอยู่ในวงการครูมาถึง ๓๐ ปี

ด้วยสายตาของผู้มีประสบการณ์ที่สร้างลูกศิษย์มานับไม่ถ้วน เกשמศรีบอกว่ากระบวนการของการเรียนการสอนเพศศึกษารอบด้านคือตัวอย่างของการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถนำไปใช้สอนในห้องเรียนได้จริง

“ยอมรับว่า ตัวเองรู้สึกดีกับเนื้อหาเพศศึกษารอบด้าน เพราะทำให้เรากับผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริง ซึ่งเวลานิเทศ เราก็เน้นเสมอว่าครูต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมสอน ต้องเตรียมงานก่อน แต่ในความจริง แทบไม่เกิดกระบวนการเหล่านี้เลย เพราะประเทศเราเน้นแต่เรื่องเนื้อหา”

เกษมศรี เล่าถึงผลวิจัยของเธอ เรื่องการเสริมสร้างความยับยั้งชั่งใจที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาในคณะว่า ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมโดยใช้หลักสูตรเพศศึกษารอบด้านนั้น ทำให้นักศึกษาของคณะเกิดความยับยั้งชั่งใจอันสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านเพศสัมพันธ์

เกษมศรี ยังแสดงความเห็นต่อการสอนเพศศึกษาให้เป็นไปอย่างยั่งยืนว่า ต้องทำให้วิชานี้อยู่ในหลักสูตร ซึ่งเธอเองก็กำลังผลักดันอยู่ว่าจะเปิดวิชาเพศวิถี โดยให้อยู่ในหลักสูตรจิตวิทยาองค์การของคณะ

ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อถูกถามถึงสิ่งที่อยากเห็นเพิ่มเติมจากการทำงานเพศศึกษา เธอฝากความหวังในเรื่องการกระตุ้นรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงวัยรุ่นมากที่สุด

“อยากให้ช่วยกันสร้างกระแสโดยผลิตสื่อที่เหมือนโฆษณา ยืดอกพกถุง เพราะเป็นสื่อหนึ่งของกิจกรรมเพศศึกษาที่ทำให้เราแลกเปลี่ยนกับเด็กได้ง่ายขึ้น เด็กเองก็กล้าคุย กล้าเปิดเผยกับเรา ในหลายเรื่อง” เกשמศรีเสนอ ●

เป้าหมายคือการเรียนรู้ ไม่ใช่ความรู้

สมเกียรติ สุรัตน์

ครูวิชาภาษาไทย โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จ.นครปฐม
(มีนาคม ๒๕๕๐)

"สิ่งสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบนี้
คือการยึดผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ต้องฟังเด็กมากๆ
แล้วหาคำตอบจากที่เขาได้อยู่ นำมาจัดการเรียนรู้ในสิ่งที่เขาสนใจ"

อาจารย์ผู้มีประสบการณ์เป็นพ่อพิมพ์ของชาติมานาน
กว่า ๒๖ ปีอย่าง **สมเกียรติ สุรัตน์** หรือ **อาจารย์หนวด** ครูวิชาภาษาไทย
ของโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จ.นครปฐม กล่าวว่ เป้าหมายของการ
สอนเพศศึกษารอบด้านคือ "การเรียนรู้ ไม่ใช่ความรู้"

"สิ่งสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบนี้คือการยึด
ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ คือต้องฟังเด็กมากๆ แล้วหาคำตอบจากที่เขาได้อยู่
นำมาจัดการเรียนรู้ในสิ่งที่เขาสนใจ"

อาจารย์หนวดขยายความเพิ่มเติมว่า สิ่งสำคัญที่สุดของการ
จัดการเรียนรู้คือ "ตัวครู" ซึ่งจะต้องทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น
พูดคุยแลกเปลี่ยนกันตามความสนใจ ต้องไม่กังวลว่าจะเปลืองเวลา หรือ
ห่วงว่าวัตถุดิบประสงค์ของเนื้อหากิจกรรมที่เตรียมมาได้ไม่ครบ

“ตอนใหม่ๆ ที่เริ่มใช้กิจกรรม ก็พวกวัตถุประสงค์หลายอย่าง ตามแผน ทีนี้เวลาก็น้อย เด็กก็มาก คนสอนก็รีบร้อน เด็กก็ไม่รู้เรื่อง ครูก็อึดอัด เลยเอาใหม่ ไม่ต้องหลายคำถาม ไม่เอาหลายวัตถุประสงค์ บางเรื่องเห็นว่าเด็กสนใจ เช่น อารมณ์เพศ ก็ใช้เวลาช่วงนี้มากหน่อย แล้วยกเว้นเวลาช่วงท้ายๆ ไว้สรุป หัวข้อที่ไม่ได้ใช้ก็เอาไปปรับใช้ในชั่วโมงต่อไปก็ได้” อาจารย์หมวดให้ความเห็น

ครูเพศศึกษาหลายคน มักยกกรณีปัญหาสื่อการเรียนการสอน ไม่พอ ไม่มีเวลาจัดเตรียม หรือไม่ทันสมัย ในประเด็นนี้อาจารย์หมวด ถ่ายทอดประสบการณ์ของตัวเองไว้ว่า

“โดยส่วนตัวคิดว่าสื่ออย่างน้อยไม่เป็นไร เอากระดาษกับปากกา เป็นหลัก สื่อที่มีชีวิตคือคำพูดของผู้เรียนสำคัญกว่า ครูต้องหาวิธีทำให้ผู้เรียนพูดออกมา เพื่อนคนอื่นจะได้มีโอกาสเรียนรู้หรือตั้งคำถาม จากคำพูดของเพื่อนๆ ผมถือว่าสื่อเป็นส่วนเสริม ถ้ามีก็ดี ทำให้นักเรียนไม่จำเจ”

อาจารย์หมวดบอกอีกว่า นอกจากนี้ก็ขึ้นอยู่กับครูมากกว่า ว่าชัดเจนวิธีการและแนวคิดของเนื้อหาเพียงใด ถ้าชัดก็สามารถประยุกต์ ขำตามหนังสือพิมพ์มาใช้ได้ ปกติครูมีภารกิจมาก ไม่สะดวกจะสร้างหรือค้นหาสื่อ ก็ต้องประยุกต์เอา สำคัญที่ต้องชัดว่าเอามาใช้แล้วจะพาเขาไปไหน

ในส่วนของเพศศึกษาที่ยั่งยืนและได้ผล อาจารย์หมวด แสดงความเห็น ว่า ต้องทำกระบวนการจัดการเรียนรู้เพศศึกษา แบบรอบด้านให้เป็นแนวทางหรือตัวอย่างให้ผู้ใหญ่ในกระทรวงฯ ได้เห็นระยะหนึ่งก่อน แล้วค่อยประกาศเป็นนโยบายว่าทุกสถานศึกษา ต้องสอน

“ถ้าประกาศว่าเพศศึกษาเป็นนโยบายทุกโรงเรียนต้องสอน
ตอนนี้ ผมคิดว่าจะเป็นระบบ แต่เนื้อหาจะและ คนสอนเป็นยังไง
ไม่รู้ สอนอะไรไม่รู้ กระตุ้นให้นักเรียนพูดคุย แต่พอได้ยินบางอย่าง
ครูรับไม่ได้ ถ้าจะเป็นนโยบายจริงๆ ก็ต้องระบุเรื่องวิธีการไว้ด้วย
โดยเฉพาะต้องคัดสรรคนสอน แล้วปรับทัศนะ เพิ่มทักษะกันก่อน”
อาจารย์หมวดทิ้งท้าย ●

อีกด้าน ของเพศศึกษา

สมพร ทองสมค์

หัวหน้าหมวดสาระวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จ.นครศรีธรรมราช
(สิงหาคม ๒๕๕๐)

"แผนการสอนของเพศศึกษานั้น ข้ออ่อนคือรูปแบบกิจกรรม
ไม่หลากหลาย เน้นแต่เรื่องการระดมสมองเป็นส่วนใหญ่
ที่สำคัญต้องคิดถึงหลักความจริงว่าครูมีภาระหน้าที่มาก
การจะให้ครูมาเสียสละงานตัวเองเพื่อเรื่องนี้ จึงเป็นเรื่องยาก"

สมพร ทองสมค์ หัวหน้าหมวดสาระวิชาสุขศึกษาและ
พลศึกษา โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จ.นครศรีธรรมราช
ผู้บุกเบิกการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนท่าศาลาฯ มองเห็นถึง
ความจำเป็นของการสอนเพศศึกษาอย่างต่อเนื่อง เธอจึงวางแผนเลือก
สอนและติดตามเด็กบางห้องเท่านั้น

สมพรเห็นว่า เป็นเรื่องยากมากสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่
ที่จะทำให้เด็กทุกคนในโรงเรียนได้เรียน ฉะนั้นห้องที่ได้เรียนเพศศึกษา
จึงเป็นห้องที่ถูกบังคับเลือก

“การจัดตารางสอนที่คาดหวังว่าเด็กต้องได้เรียน ๑๖ คาบต่อปีการศึกษาและได้เรียนทุกชั้นทุกห้องนั้น สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมใหญ่ๆ เป็นไปได้ยาก คือ สาระเพิ่มเติมมัน มันกินจากหน่วยกิตบังคับอยู่แล้ว โดยเฉพาะ ม.ปลาย ดังนั้นเขาไม่ต้องเลือกก็ได้”

สมพรวิเคราะห์กระบวนการสอนเพศศึกษาต่อว่า ด้วยรูปแบบการเรียนที่ต้องการมีส่วนร่วมสูงจากผู้เรียน ไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชั่วโมงโฮมรูม

“ในโฮมรูมยังมีเรื่องอื่นๆ ต้องพูดกับเด็กนอกเหนือจากเรื่องเพศศึกษา ซึ่งแผนการสอนของเพศศึกษานั้น ข้ออ่อนคือรูปแบบกิจกรรมไม่หลากหลาย เน้นแต่เรื่องการระดมสมองเป็นส่วนใหญ่ ที่สำคัญต้องคิดถึงหลักความจริงว่าครูมีภาระหน้าที่มาก การจะให้ครูมาเสียสละงานตัวเองเพื่อเรื่องนี้ จึงเป็นเรื่องยาก”

ในขณะที่หลายคนชอบกระบวนการสอนแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แต่สมพรกลับเห็นว่าในห้องเรียนจริง ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะสอนได้

“ถ้าเอากระบวนการนี้ไปใช้อบรมเยาวชนแกนนำ แนนอนเด็กชอบ สนุก แล้วเขาก็มีเวลาทำกิจกรรมเต็มที่ มีทั้งเกม ทั้งเพลงด้วย แต่เวลาสอนในห้องเรียน เราทำแบบนั้นไม่ได้ เวลาไม่พอ วิธีสอนของเราคือ พยายามสอนให้จบ ๑ แผน ภายใน ๑ คาบ เนื่องจากเด็กที่นี้เดินเรียน ดังนั้น กว่าจะมาถึงห้องเรียนก็เหลือแค่ ๔๐ กว่านาที เราก็ต้องรีบสอนรวบรัด ตัดตอนพอสมควร”

สมพรสะท้อนมุมมองและเปรียบเทียบโครงการก้าวอย่าง
อย่างเข้าใจ กับโครงการพิ้วยใสใสใจน้องวัยชน ทางไกลเอตส์ ซึ่งเธอ
มีส่วนรับผิดชอบทั้งสองโครงการว่า

“การมีโครงการดีๆ โดยเน้นไปที่ตัวเยาวชนโดยตรงมีส่วน
อย่างมากในการช่วยให้เด็กมีโอกาสแสดงศักยภาพ ขณะที่โครงการ
ก้าวอย่างฯ เน้นที่ตัวครู ซึ่งต้องยอมรับว่าผู้ใหญ่ นั้นเป็นอะไรที่เปลี่ยน
ยากมากๆ”

เสียงของสมพรบอกเป็นนัยถึงความห่วงใยในใจ เมื่อขอให้
สะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนหลังจากได้เรียน
หรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา

“ถ้าถามกันลึกๆ ถึงพฤติกรรมของเด็กว่าเปลี่ยนไปไหม
เมื่อได้เรียนเพศศึกษา ตอบไม่ได้เหมือนกันนะ”

ความห่วงใยนั้นเกิดเนื่องจากหนึ่งในแกนนำเยาวชนที่
สมพรคัดเลือกมานั้น จำต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน ซึ่งทำให้เธอ
ไม่มั่นใจว่าสิ่งที่เธอกำลังทำอยู่นี้เรียกว่า ความล้มเหลวหรือไม่

“เรื่องนี้ทำให้เราเรียนรู้ว่าเด็กที่ดูเรียบร้อย ก็มีนะที่เขา
อยู่กันเป็นคู่ๆ ค่านิยมของเด็กเปลี่ยนไปแล้ว เรายังคิดแบบเดิม แต่เด็ก
เขากลับมองว่านี่คือเรื่องธรรมดา เราคงด่วนตัดสินอะไรไม่ได้
อาจต้องมีปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วยในการสร้างความเข้าใจกับเด็ก
เรื่องพฤติกรรมทางเพศ”

เหตุการณ์นี้ทำให้สมพรหนักใจถึงจุดอ่อนของกระบวนการ
คือการขาดเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จ จึงฝากความต้องการของเธอ
ว่าให้ช่วยออกแบบเครื่องมือ เพื่อให้อาจารย์ได้ใช้ชี้วัดงานของตัวเอง
ด้วยว่าจะประเมินความสำเร็จได้อย่างไรบ้าง ●

ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเพศ แห่งบ้านลาแล

สังคม พรมมาศ

ครูวิชาสุขศึกษา โรงเรียนบ้านลาแล จ.นราธิวาส
(สิงหาคม ๒๕๕๑)

"ผมคิดว่า การให้ความรู้กับครูนั้นจะยิ่งยืนกว่า
เพราะครูจะนำไปถ่ายทอดให้เด็กอีกต่อหนึ่ง
แต่ถ้าเด็กได้รับไปแล้ว ไม่มีครูคอยกระตุ้น ชี้แนะ เด็กก็จะลืม"

สังคม พรมมาศ ครูผู้รับผิดชอบวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนบ้านลาแล โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอสุโงโกลก จ.นราธิวาส หรือที่เพื่อนครูตั้งสมญานามให้ว่า "ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเพศ"

นอกจากเป็นครูผู้สอนเพศศึกษาคนเดียวของโรงเรียนแล้ว สังคมยังเป็นผู้ประสานงานโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจประจำจังหวัดนราธิวาส และเป็นวิทยากรหลัก (MT) ของภาคใต้ด้วย

สังคมเล่าว่าเขารู้จักการสอนเพศศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตั้งแต่เป็นครูอัตราจ้างที่วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช และสนใจ เพราะเห็นว่าแผนการสอนแบบนี้เน้นการเรียนรู้โดยให้เด็กทำกิจกรรม ซึ่งทำให้การสอนไม่น่าเบื่อ

ดังนั้น เมื่อต้องเปลี่ยนสถานภาพจากครูสอนเด็กช่างมาเป็นครูสอนเด็กมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังคมพบว่ามีความท้าทายหลายอย่างรอเขาอยู่

“ถ้าเปรียบเทียบกับเด็กช่างแล้ว เวลาเราสอน เราพูดอะไร ต้องพูดชัดๆ สั้นๆ ตรงประเด็น แล้วเด็กเขาก็จะเข้าใจได้เร็ว เพราะเขามีประสบการณ์กันแล้ว และโตกว่าเด็กมัธยมฯ ของที่นี่ ซึ่งยังใสอยู่ พูดอะไรก็นึกภาพตามไม่ค่อยออก แล้วสอนได้ช้า เพราะทุกขั้นตอน เราต้องอธิบายอย่างละเอียด พูดกำกวม ก็ไม่ได้ แต่พูดตรงไปตรงมามากก็ไม่ได้อีก เพราะเด็กที่นี่ส่วนใหญ่ จะนับถือศาสนาอิสลาม เวลาสอนจึงต้องระมัดระวังพอสมควร บางครั้งต้องใช้ความแยบยล โดยยกตัวอย่างจากบ้านเพื่อนๆ ของเด็ก บ้านครูบ้าง แทนการให้เด็กคิดจากตัวเอง”

ด้วยความที่สนิทกับนักเรียนมาก จึงมักมีนักเรียนนำเรื่อง ที่ไปมีพฤติกรรมเสี่ยง ด้วยเหตุผลของความรักมาปรึกษา ซึ่งหลายเรื่องทำให้สังคมพบว่า เด็กบางคนยังเอาตัวไม่รอด แม้จะเรียนเพศศึกษาแล้ว

สังคมไม่ถือว่าการสอนของเขาล้มเหลว แต่กลับให้ความเห็นต่อเรื่องนี้ว่า ครูมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดที่มีให้กับ ผู้เรียน เพื่อให้เขามีความรู้ติดตัว แต่ใครจะนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากมายที่ควบคุมไม่ได้ ซึ่งหากใครเกิดพลาด เขาอยากให้ได้รู้จักหาทางออกด้วยวิธีที่เหมาะสม ไม่ใช่การ ประชดชีวิต

สังคมยังให้ความเห็นเพิ่มเติมต่อการสอนเพศศึกษาใน โรงเรียนต่อว่า ผู้ทำหน้าที่สำคัญที่จะถ่ายทอดความรู้ให้เด็กๆ คือ ครู

“ผมคิดว่า การให้ความรู้กับครูนั้นจะยิ่งยืนกว่า เพราะครู จะนำไปถ่ายทอดให้เด็กอีกต่อหนึ่ง แต่ถ้าเด็กได้รับไปแล้ว ไม่มีครู คอยกระตุ้น ชี้แนะ เด็กก็จะลืม” ●

กับงานสอนอย่าง "สนุกแต่หนัก"

พันธ์เพ็ญ โพธิ์ใบ

ครูสอนเพศศึกษาแห่งวิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี

จ.นครศรีธรรมราช

(พฤษภาคม ๒๕๕๐)

"เริ่มจากก่อนจะสอนหนึ่งวัน เราต้องมานั่งอ่านแผน
เตรียมคำถามหลัก จดใส่ในกระดาษโน้ต
ไม่ยอหยอกที่ต้องเอากระดาษโน้ตเข้าไปในห้องเรียนด้วย"

ประสบการณ์ของ **พันธ์เพ็ญ โพธิ์ใบ (เพ็ญ)** และ **กมลทิพย์ ยุทธิวัฒน์ (ขวัญ)** อาจารย์แห่งสองสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ซึ่งรับหน้าที่วิทยากรหลัก (MT) เพศศึกษา อาจะกลายเป็น “ทางสว่าง” สำหรับครูเพศศึกษาได้นำไปใช้ในการสอนให้ “สนุกได้ ทั้งผู้เรียนและผู้สอน”

ก่อนหน้านี้จะมารับการอบรมเป็นครูเพศศึกษา ทั้งคู่ยอมรับว่าตัวเองก็ไม่ต่างจากครูผู้สอนคนอื่น ที่ไม่ได้สนใจเรื่องการตั้งคำถามเด็กเลย และนิยมการสอนแบบ “ชิงตอบ” ซึ่งหมายถึง ใช้ความคิดตัวเองเป็นหลัก แต่ก็เชื่อว่า “อบบ๊อบ เป็นป๊อบ” เพราะเพ็ญเองยอมรับว่า “ตอนสอนครั้งแรก รู้สึกเลยว่าเราสอนอะไรก็ไม่รู้ ไม่ได้เรื่องสอนผิดอีกต่างหาก”

เมื่อถามถึงความยากของการทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้สอนหลายคนกำลังเผชิญ เพ็ญวิเคราะห์ในส่วนของผู้เรียนว่า เด็กไม่เคยเจอสภาพการเรียนแบบนี้ เพราะเด็กไม่ค่อยโดนถาม มีแต่ครูดำ เด็กก็ต้องปรับตัวหนักเหมือนกัน

วิธีที่ดีที่สุดที่ทั้งสองเห็นร่วมกัน คือ “หมั่นกระตุ้นและอดทน” และถึงแม้จะพยายามเพียงใด ก็อาจมีเด็กที่ไม่ยอมมีส่วนร่วม

สำหรับครูที่ยังไม่ชินกับกระบวนการ แม้จะผ่านการอบรมทำความเข้าใจเรื่องเพศศึกษารอบด้านนั้น ทั้งสองวิเคราะห์ว่าน่าจะให้ครูมี “สนาม” สำหรับฝึกบ่อยๆ เพราะทั้งเพ็ญและขวัญคิดว่า จะผ่านมาจนถึงขั้นนี้ได้ ก็เผชิญการ “ลองผิด ลองถูก” รวมทั้งการเตรียมตัวอย่างหนัก

“เริ่มจากก่อนจะสอนหนึ่งวัน เราต้องมานั่งอ่านแผนเตรียมคำถามหลัก จดใส่ในกระดาษโน้ต ไม่อายหรือกัที่ต้องเอากะดาษโน้ตเข้าไปในห้องเรียนด้วย” เพ็ญเล่าถึงประสบการณ์ของตัวเอง

ในความเห็นของขวัญ เห็นว่าอาจารย์หลายคนเข้าใจถึงความสำคัญของการสอนว่า ต้องทำให้เด็กไม่เบื่อ แต่ปัญหาคืออาจารย์ไม่มีเทคนิค คิดไม่ออก

ส่วนตัวขวัญเอง เหตุผลที่สนใจวิธีการสอนเช่นนี้ เพราะทำให้เด็กมีส่วนร่วม เมื่อเด็กได้ระบาย อยากรู้อะไรก็ได้พูด เด็กก็มีความสุขในการเรียน คนสอนก็สนุกไปด้วย

“เราเคยเป็นที่ปรึกษาเด็กที่ห้องแล้วต้องออกกลางคัน ซึ่งถ้าเราได้สอนเด็กตั้งแต่ก่อนหน้านั้น เด็กก็คงไม่ต้องออก แต่ถามว่าสอนไปแล้วเด็กยังมีเพศสัมพันธ์ไหม ก็มี แต่การที่เด็กมาปรึกษาเราเมื่อเขาเกิดปัญหา มันก็ดีกว่าเมื่อเทียบกับการไม่สอน เราถือว่าเราได้สอนไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าเด็กยังท้อ ก็ช่วยไม่ได้แล้วจริงๆ” เพ็ญอธิบาย

กมลทิพย์ ยุทธวิวัฒน์

ครูสอนเพศศึกษาแห่งวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช
(พฤศจิกายน ๒๕๕๐)

"เหตุผลที่สนใจวิธีการสอนเช่นนี้ เพราะทำให้เด็กมีส่วนร่วม
เมื่อเด็กได้ระบาย อยากพูดก็ได้พูด
เด็กก็มีความสุขในการเรียน คนสอนก็สนุกไปด้วย"

ในฐานะครูสอนเพศศึกษา ขวัญบอกเล่าประสบการณ์ที่พบว่าเด็กก็ยังคงมีความอยากรู้ อยากลอง ในหลายเรื่อง ทั้งที่เขารู้ถึงผลของการใช้สิ่งเหล่านั้น เช่น ยามารารถอนมีจริงหรือไม่ การใช้ถุงยางแปลกๆ หรือแม้แต่เรื่องการสวมถุงยางอนามัย ก็มีเด็กมาพูดคุยให้ฟังว่า ไม่มีอำนาจต่อรองคู่ แม้จะรู้ถึงความเสี่ยงก็ตาม

จากประสบการณ์ของการเป็นครูเพศศึกษา และเป็นครูที่ปรึกษา นอกจากสอนเพศศึกษาแก่เด็กแล้ว ทั้งสองยังต้องรับมือกับการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองที่ลูกมีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศบ่อยครั้ง ทั้งสองจึงเห็นว่านอกจากจัดการอบรมทักษะการให้คำปรึกษาแก่ครูแล้ว ควรมีการจัดอบรมเด็กและผู้ปกครองร่วมกันในเรื่องเพศศึกษา เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนและทำความเข้าใจกัน ●

โคช...กฤษฎา แห่งความสำเร็จ

ไพรินทร์ ผุดผ่อง

ครูหัวหน้าหมวดกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์
โรงเรียนบ้านเม็กใหญ่ จ.อุบลราชธานี
(พฤศจิกายน ๒๕๕๐)

"สิ่งสำคัญคือต้องเลือกใช้คำพูด
เพื่อไม่ให้เพื่อนครูรู้สึกอับอาย แต่ต้องทำให้เพื่อนเห็นว่า
ผู้โคชคือผู้ช่วยที่จะพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น"

เมื่อขอให้บอกความเห็นถึงการสอนเพศศึกษา **ไพรินทร์ ผุดผ่อง** ครูหัวหน้าหมวดกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โรงเรียนบ้านเม็กใหญ่ จ.อุบลราชธานี กล่าวว่าวิธีการสอนเพศศึกษาแบบรอบด้าน ช่วยให้เธอ เก็บตกประเด็นการสอนได้ครบถ้วน

ครูไพรินทร์ ยกตัวอย่างถึงทักษะการเก็บประเด็นว่า ตอนที่สอนเรื่องอารมณ์รัก เมื่อถามเด็กว่าเวลามีความรักแล้วอยากทำอะไร พอเด็กตอบว่าอยากมีเพศสัมพันธ์ ครูก็จะนึกเรื่องที่สอนได้ทันที แล้วก็ถือโอกาสชวนเด็กคุยว่า เขาคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนนั้นจะส่งผลถึงใครอย่างไรบ้าง

นอกจากการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว สำหรับครูไพรินทร์ เธอเชื่อว่ากระบวนการติดตามการสอนเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้สอนอย่างมาก

“เราได้รับการโคชทั้งจากผู้ประสานงานภาค คือ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ และผู้บริหารของโรงเรียนอื่นที่มา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน หลังสอนเสร็จ เขาจะให้เราพูดว่ารู้สึกว่าย สอนแล้วเป็นยังไง ให้เราวิจารณ์ตัวเอง แล้วก็ช่วยแนะบางจุดว่าควรทำ แบบไหนดี ซึ่งการโคชแบบนี้ช่วยให้เรามองเห็นการสอนของเราว่ามี จุดอ่อนอย่างไร และยังได้รับกำลังใจจากผู้โคชด้วย”

ในฐานะที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และต้อง มารับหน้าที่เป็นโคชให้กับเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกัน ครูไพรินทร์ กล่าวว่า สิ่งสำคัญคือต้องเลือกใช้คำพูด เพื่อไม่ให้เพื่อนครูรู้สึกว่า จับผิดเขา แต่ต้องทำให้เพื่อนเห็นว่า ผู้โคชคือผู้ช่วยที่จะพัฒนาการ สอนให้ดีขึ้น ●

อาจารย์แพศศึกษา แห่งราชภัฏลำปาง

สุวรรณี จันทร์ตา

อาจารย์คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
(กันยายน ๒๕๕๐)

"การเตรียมครูเป็นเรื่องสำคัญ
แต่การคัดเลือกผู้มาอบรมก็สำคัญไม่แพ้กัน
เพราะถ้ามีครูที่ไม่สนใจเนื้อหา หรือถูกระบบสั่งการให้มาเข้าร่วม
จะส่งผลให้นำไปขยายผลได้ไม่มากนัก"

ใครจะคิดว่าผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง “เห็น” เช่น **อาจารย์น้องสุวรรณี จันทร์ตา** อาจารย์คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จะต้องมาเกี่ยวข้องกับเรื่องแพศศึกษา จนปัจจุบันควบตำแหน่งเป็นวิทยากรหลักให้กับโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจภาคเหนือ คู่กับภารกิจหลักคือการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย

ในฐานะวิทยากรหลัก อาจารย์น้องยอมรับว่า วิธีเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้เรียนนั้น “หิน” กว่างานที่เคยเจอ โดยขยายความว่ากระบวนการสอนแบบนี้ข้อมูลพลิกได้ตลอดเวลา ต่างกับการสอนด้านวิทยาศาสตร์ที่มีคำตอบอยู่แล้ว

อาจารย์น้องบอกว่า แม้เธอยังคงมีคำถามในชีวิตอีกมากมาย ซึ่งยังคงหาคำตอบไม่ได้ แต่เพศศึกษาทำให้เธอได้รู้จักแนวทางการใช้ชีวิตอยู่กับคำถาม ด้วยมุมมองที่ทำความเข้าใจมากกว่าจะเร่งเร้าหาคำตอบ

“เรายังมีคำถามตลอดเวลา เช่น ในสารคดีมีผู้ชายขี่มอเตอร์ไซค์ให้ภรรยาซ้อนไปขายบริการทางเพศ แม้จะยังไม่เข้าใจ แต่เริ่มเรียนรู้ว่ามันเป็นวิถี เราต้องเคารพความหลากหลาย เขาไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน”

เมื่อถามถึงกระบวนการโคช อาจารย์น้องบอกว่า เป็นกระบวนการที่มีประโยชน์อย่างมาก ตัวเองทำงานมากกว่าสิบปี รู้จักแต่คำว่า “นิเทศ” ซึ่งก็เหมือนไปแนะนำและจับผิด พอรู้ว่าการโคชคือวิธีการสำคัญในการสนับสนุนครูเพศศึกษา จึงคิดว่าครูคงชอบ คิดว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนเจอกับเด็กมากกว่า น่าจะเข้าใจและจัดการกับเด็กดีกว่า จะให้เธอไปบอกว่าอาจารย์ต้องทำแบบนั้นแบบนี้ไม่น่าจะใช้

“จนวันหนึ่งได้เริ่มเรียนรู้เรื่องการโคชชัดขึ้น จึงได้รู้ว่าไม่ใช่ไปจับผิดหรือไปสอนเขา แต่เป็นการไปให้กำลังใจ เหมือนเพื่อนนะ ไปคุยกับครูว่า รู้สึกอย่างไร คิดว่าทำอะไรได้ดี อะไรที่คิดว่าตัวเองตั้งใจแต่ยังไม่ได้ทำ ซึ่งแบบนี้จะทำให้ครูรู้สึกดี” อาจารย์น้องเล่า

ถึงแม้ว่า สุวรรณิจะไม่ได้ทำบทบาทของโคชให้กับครูในโรงเรียน แต่เทคนิคการโคชที่ได้เรียนรู้มา ก็นำมาใช้ในชีวิตประจำวันแทน เป็นต้นว่าการพูดคุยสื่อสารกับเพื่อนๆ หรือกับน้องๆ ในที่ทำงาน ซึ่งแต่เดิมาก็เป็นแบบอะอะโว้ยวายตามบุคลิกที่ตรงไปตรงมา

“ปกติถ้าใครทำอะไรที่เราไม่เห็นด้วยก็จะขึ้นมิ่งขึ้นๆก่อน ท่าที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นที่สงสัยของผู้คนต่างๆ เรานำไปใช้กับการทำงาน เพื่อนร่วมงาน ลูกศิษย์ ใช้กับหลาน ใช้กับคนที่บ้าน ที่สำคัญเราเอาไปแนะนำผู้คน ให้เขาสื่อสารกันด้วยท่าที่เป็นมิตร จะแก้ปัญหาได้หลายอย่าง” อาจารย์น้องเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของตัวเอง

ต่อข้อสังเกตของอาจารย์น้อง ได้วิเคราะห์บทเรียนที่ผ่านมาว่าเรื่องการเตรียมครูเป็นเรื่องสำคัญ แต่การคัดเลือกผู้มาอบรมก็สำคัญไม่แพ้กัน เพราะถ้ามีครูที่ไม่สนใจเนื้อหา หรือถูกระบบสั่งการให้มาเข้าร่วมจะส่งผลให้นำไปขยายผลได้ไม่มากนัก

ทั้งนี้โครงการฯ ต้องประสานงานกับทางโรงเรียนให้เข้าใจกระบวนการอย่างชัดเจน แล้วจึงคัดเลือกครูที่เหมาะสมสอดคล้องเข้าร่วมอบรม ●

สอนเพศศึกษา ในสังคมมุสลิม

อุไรรัตน์ ยามาเรียง

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
(ตุลาคม ๒๕๕๐)

"การชักจูงโน้มน้าวหรือพยายามชี้แจงว่า
ความเชื่อของเขามิ่ถูกต้องเป็นสิ่งทีครูต้องหลีกเลี่ยง"

หลายคนอาจสงสัยและแปลกใจว่า เพศศึกษาและศาสนา จะเกี่ยวข้องกันในแง่มุมใดได้บ้าง อาจารย์ “ก้อย” อุไรรัตน์ ยามาเรียง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นอีกคนหนึ่ง ที่เชื่อมโยงวิชาเพศศึกษาแบบรอบด้านกับหลักศาสนาอิสลาม

จากประสบการณ์การสอน ทำให้อาจารย์ก้อยพบว่า ผู้เรียน มักเข้าใจว่าการเรียนเพศศึกษาแบบรอบด้าน คือ การเรียนอย่างละเอียด เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น ผู้เรียนจึงมีท่าทีกระดากและไม่เข้าใจ ว่าทำไมต้องจัดให้เขาเรียนเรื่องเพศถึงเพียงนั้น

“กระบวนการสอนเพศศึกษาและหลักศาสนาอิสลาม มีความคล้ายคลึงกัน ในเรื่องของการเน้นให้ผู้เรียนมีจิตใจที่กว้างขึ้น มีเหตุผล ยอมรับ และรู้จักให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น ไม่ตัดสินผู้อื่น เพียงเพราะว่าเขาทำในสิ่งที่เราไม่ชอบ และยอมรับคนที่เคยผิดพลาดในชีวิต”

แต่เรื่องยากสำหรับการพูดคุยในกลุ่มผู้เรียนชาวมุสลิม ในความเห็นของเธอคือ การยอมรับความหลากหลายทางเพศ เพราะหลายคนเชื่อว่า คนที่มีสรีระเป็นชาย แต่ทำตนดูหญิงสาว เป็นผู้ไม่ยอมรับในสิ่งที่พระเจ้าให้มา การสอนเรื่องเพศทางเลือก จึงต้องให้ชัดเจนไปถึงกำเนิดของมนุษย์ ต้องเข้าใจว่าเพศทางเลือกก็ถูกกำหนดมาตั้งแต่ระดับโครโมโซมและยีนต้นกำเนิด

“ผู้สอนต้องตระหนักหรือต้องมีความเชื่อว่า ความเชื่อตามหลักศาสนาของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ดี ผู้สอนต้องไม่ตั้งอคติต่อศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีคิด พฤติกรรม แต่ต้องดึงความสนใจของผู้เรียนเป็นประการแรก จากนั้นจึงค่อยคิดหาวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลาย สามารถเรียนรู้ร่วมกันและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ”

อาจารย์ก้อย เน้นย้ำว่า สิ่งสำคัญคือ ผู้สอนต้องใช้เวลาสำหรับการทำความเข้าใจเนื้อหา และประเด็นที่ต้องการให้เขาเรียนรู้ โดยการตั้งคำถามให้เขาค่อยๆ คิดด้วยตนเอง

“การชักจูงโน้มน้าวหรือพยายามชี้แจงว่าความเชื่อของเขา ไม่ถูกต้องเป็นสิ่งที่ครูต้องหลีกเลี่ยง”

ส่วนตัวของอาจารย์ก้อยเองก็ได้เรียนรู้ว่า วิธีสอนโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน และให้ผู้ฟังสะท้อนประเด็นอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการสร้างทักษะการตั้งคำถาม การวิเคราะห์ การสรุปองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการสอนวิชาอื่นได้

“เขานำรูปแบบการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ ดู พบว่าได้ผลเป็นที่พอใจมาก คือ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง”

อาจารย์ก็อย่งยังให้ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้การสอน
เพศศึกษาแบบรอบด้านได้ผลดีว่า ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาท
เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนที่ใช้กิจกรรมเป็นสื่อ
โดยต้องยอมรับว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถ
เรียนรู้และพัฒนาได้ การเปิดโอกาสให้เขาแสดงความคิดเห็นอย่าง
กว้างขวางโดยไม่ตัดสินว่าความคิดนั้นผิดหรือถูก แต่แสดงให้เห็นว่า
ความคิดเห็นของแต่ละคนมีคุณค่า ก็เท่ากับเปิดโอกาสให้ทุกคนได้
พบกับความสำเร็จนั่นเอง

“สำหรับผู้สอนอื่นๆ ส่วนใหญ่เข้าใจว่าการสอนเพศศึกษา
เป็นการสอนเกี่ยวกับสรีระทางเพศ และการมีเพศสัมพันธ์ การจะ
สร้างความเข้าใจแก่อาจารย์ผู้สอนอื่นๆ อาจทำได้โดยเชิญชวนให้
เขามาร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เราสอน หรือกิจกรรมที่นักศึกษาวิชา
เพศศึกษาแบบรอบด้านจัดขึ้น หรือเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมการ
นำเสนอผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน จะได้ผลดีต่อการยอมรับ
และสนใจนำวิชานี้ไปสอน” ●

เพศศึกษา กับศาสนาอิสลาม

สุนิสสา เจ๊ะปุเต๊ะ

ครูวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ๒ จ.ยะลา

(ตุลาคม ๒๕๕๗)

"การสอนเพศศึกษาในชุมชนมุสลิม ต้องแสดงให้เห็นเจตนาในการสอน
ว่าสอนเพื่อความรู้ความเข้าใจ ไม่ใช่ส่งเสริมให้หมั้นให้เป็น"

เมื่อถามความเห็นของการนำการเรียนการสอนเพศศึกษา
เข้าสู่โรงเรียนที่เป็นชุมชนมุสลิม **สุนิสสา เจ๊ะปุเต๊ะ** ครูโรงเรียน
คณะราษฎรบำรุง ๒ จ.ยะลา ให้คำตอบในฐานะครูสอนศาสนาว่า
วิธีการของการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาเป็นเหมือนทางสว่าง
ที่จะทำให้วัยรุ่นมุสลิมเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาแบบรอบด้าน
ได้ชัดเจนขึ้น ควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาเพศศึกษาของอิสลาม
ที่มีมานานแล้ว

“โดยปกติในศาสนาอิสลามมีการสอนเนื้อหาเพศศึกษา
แล้ว ในระดับสูงเรียกว่า “กฎหมายอิสลาม” สอนถึงวิถีชีวิตตั้งแต่
เกิดจนตาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเพศศึกษา แต่ถ้าครูมีวิธีการถ่ายทอด
ที่ไม่ดีจะทำให้การสอนสะเปะสะปะ ไม่ชัดเจน เอาไปใช้ไม่ได้”

สุนิสากล่าวต่อว่า ชุมชนมุสลิมส่วนใหญ่จะเห็นว่า เพศศึกษายังไม่ควรพูดคุยกันในที่สาธารณะ หรือจะพูดคุยในเชิงหลักใหญ่ๆ แต่ถ้ามีโอกาสสร้างความเข้าใจ พูดคุย และอธิบายถึงความจำเป็นของการสอนเพศศึกษา คิดว่าไม่เป็นปัญหากับชุมชน หรือผู้ปกครอง เพราะเวลาสอนจะเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องในชีวิตจริง เช่น การพูดคุยเรื่องเพศจะบอกว่าแม่หนูก็เป็นแบบนี้ ครูก็เป็นแบบนี้ พ่อก็เป็นแบบนี้ ถ้าผู้สอนมีข้อมูลจะทำให้เด็กเข้าใจ

แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวังสำหรับการสอนเพศศึกษาในชุมชนมุสลิม ในความเห็นของสุนิสา คือ ต้องแสดงให้เห็นเจตนาในการสอนว่าสอนเพื่อความรู้ความเข้าใจ ไม่ใช่ส่งเสริมให้มีให้เป็น เช่น การใช้ถุงยางอนามัยสอนได้ว่า เป็นอุปกรณ์ป้องกันโรค หรือเพื่อยืดระยะเวลาการมีบุตรออกไป ไม่ถือว่าบาป เป็นคนละเรื่องกับการคุมกำเนิด หรือความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในบางเรื่อง เช่น การช่วยตัวเอง ซึ่งที่จริงทำได้ แต่ต้องเป็นทางออกสุดท้าย โดยต้องใช้วิธีอื่นๆ ก่อน เพื่อบำบัดอารมณ์เพศ เช่น การถือศีลอด เป็นต้น ไม่ใช่บอกว่าทำไม่ได้เลย

นอกจากนี้ สุนิสา ยังเผยว่า การสอนเพศศึกษา คือ สิ่งที่ทำให้เธอพบความสำเร็จในการเป็นครู ด้วยวิธีการสอนที่เปลี่ยนไป จากเดิมที่ป้อนให้เด็กเคี้ยว เป็นให้เด็กหาอาหารมาเอง เด็กจะรู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเอง

“โดยเฉพาะวิธีการชวนคิดชวนคุยแบบไม่ตัดสิน ทำให้เราได้รับความไว้วางใจจากเด็ก เด็กจึงกล้าที่จะเข้ามาพูดคุยปัญหาเชิงลึก ทำให้เรามีโอกาสชี้แนะและช่วยเหลือเขาได้มากขึ้น” ●

ลองมองเด็ก เช่นตอนตัวเป็นเด็ก

ดิเรก ตั้งสายัณห์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาศาสนาเปรียบเทียบ และวิชาจิตวิทยา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
(มกราคม ๒๕๕๑)

"อยากให้ผู้ใหญ่มองเด็ก เหมือนตอนที่ตัวเองยังเป็นเด็ก
นึกถึงตัวเองตอนเป็นวัยรุ่น จะได้ไม่มองว่าวัยรุ่นเป็นปัญหา"

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นหนึ่งในสถาบันแรกๆ
ที่เปิดวิชาเพศศึกษาเป็นวิชาเลือก ซึ่งวิชานี้อยู่ในความดูแลของคณะ
ครุศาสตร์ ที่มี **ดิเรก ตั้งสายัณห์** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สอนวิชาศาสนา
เปรียบเทียบ และวิชาจิตวิทยา เป็นผู้สอน

ผศ.ดิเรก เผยถึงการเปลี่ยนแปลงหลังจากสอนเพศศึกษา
ว่า นักศึกษากล้าเข้ามาพูดคุยมากขึ้นเมื่อเจอปัญหา แต่ในมุมของการ
จะผลักดันให้เกิดการเรียนรู้เพศศึกษาในสังคมไทยนั้น คงต้องใช้เวลา
อีกพอสมควร เพราะคนส่วนใหญ่ยังมองว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องเสียหาย
เสียชื่อเสียงมหาวิทยาลัย

“ต้องเปลี่ยนทัศนคติของครูบาอาจารย์ ของผู้บริหาร เช่น
ผู้บริหารที่มองเพศทางเลือกในเชิงลบ และยังมีความคิดว่าต้องรักษา
ให้หาย ความคิดเหล่านี้ยังมีอยู่ในบรรดาครูและผู้บริหาร ทั้งที่
ผู้ใหญ่เอง ก็มีปัญหาทางเพศไม่ต่างกัน”

ผศ.ดิเรกขยายความว่า โดยทฤษฎีบอกว่า ความรู้ทำให้คนเปลี่ยนเจตคติ นั่นเป็นเพียงทฤษฎีที่ห่างไกลความเป็นจริง เหมือนคนอาจรู้ว่าการสูบบุหรี่ไม่ดี แต่ความรู้ไม่ได้ทำให้คนเลิกสูบบุหรี่ ดังนั้น งานเรื่องเพศซึ่งเป็นเรื่องการเปลี่ยนความเชื่อของคน จึงไม่ใช่เรื่องง่าย

ส่วนในมุมมองของผู้สอนเพศศึกษานั้น ผศ.ดิเรกบอกว่า ความท้าทายที่ผู้สอนต้องเผชิญคือ การไม่ใช่อคติไปตัดสินเด็ก ไม่ว่าจะคำตอบนั้นจะเป็นอย่างไร เพราะการพูดคุยเรื่องเพศวิถีเป็นเรื่องละเอียดอ่อน กระทั่งต่อตัวตนของคน ผู้เรียนย่อมจับตามองท่าทีทัศนคติต่อเรื่องเพศของผู้สอนไปด้วยพร้อมกัน และต้องมองทะลุในกรอบเนื้อหาของวิชาว่า ครอบคลุมวิถีชีวิตทุกด้านโดยมองจากความ เป็นเพศ ไม่ใช่การมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น

ทั้งนี้เขายอมรับว่า ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้คนเข้าใจเรื่องเพศศึกษาแบบรอบด้าน เพราะในสถานศึกษาบางแห่ง ผู้สอนเข้าใจ ต้องการสอน แต่ผู้ตัดสินใจระดับนโยบายไม่เปิดโลกทัศน์ ทุกอย่างก็ชะงัก

ท้ายที่สุด ดิเรกฝากบอกครูเพศศึกษาทั้งหลายถึงอนาคตการทำงานเรื่องเพศว่า อยากให้ครูเข้าใจว่าเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ใช่เรื่องชี้โพรงให้กระรอก แต่กระรอกเข้าโพรงแล้ว ทำอย่างไรจึงจะสอนให้ออกจากโพรงได้อย่างปลอดภัย

“อยากเห็นครู ผู้บริหารมองว่า วัยรุ่นสนใจเรื่องเพศมันเป็นเรื่องปกติ อยากให้ผู้ใหญ่มองเด็กเหมือนตอนที่ตัวเองยังเป็นเด็ก นึกถึงตัวเองตอนเป็นวัยรุ่น จะได้ไม่มองว่าวัยรุ่นเป็นปัญหา” ผศ.ดิเรกกล่าว ●

เยาวชน

- กลุ่มเยาวชน “ไข่มดแดง”
พลังเยาวชนบ้านฝ่อ
- “มหาสตั้ม”
กลุ่มแกนนำเยาวชนอาสาชีวิตศึกษา ณ เมืองคอน
- กลุ่มเยาวชน “ข้าวต้มมัด”
ข้าวต้มมัดรั้วอื่นๆ ในโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

"ไข่มดแดง" พลังเยาวชนบ้านฝ่อ

กลุ่มเยาวชน "ไข่มดแดง"

โรงเรียนบ้านฝ่อพิทยาสรรค์ จ.อุดรธานี
(พฤศจิกายน ๒๕๕๐)

"มีบางเรื่องที่ยากทำ แต่ยังไม่ถึง
เช่น การสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชน เพื่อเผยแพร่งาน
ให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้รับทราบ"

"ชมรมไข่มดแดง" เกิดจากการรวมตัวกันของเด็กนักเรียน
ชั้น ม.๕/๑ ของโรงเรียนบ้านฝ่อพิทยาสรรค์ จ.อุดรธานี เพื่อร่วมกันทำ
กิจกรรมเรื่องเพศและเอดส์

หลังจากได้รับการอบรมเรื่องเพศศึกษารอบด้าน สมาชิก
ชมรมต่างลงมติร่วมกันว่า อยากให้สิ่งที่พวกเขาู้ในวันนี้ ถูกถ่ายทอด
ออกไปให้เพื่อนคนอื่นในโรงเรียนรู้ด้วย

นอกจากเหล่าสมาชิกจะเห็นถึงประโยชน์ของการทำ
กิจกรรมเรื่องเพศว่าช่วยให้พวกเขาและเพื่อนๆ มีความรู้และดูแล
ตัวเองได้อย่างปลอดภัยแล้ว การมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย

เยาวชน “หมากลึบแมว” กลุ่มเยาวชนสังกัดอาชีวศึกษา ซึ่งถือเป็น
รุ่นพี่ที่ทำงานเรื่องเพศในจังหวัดเดียวกัน ก็ทำให้พวกเขาเห็นถึง
ความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนและโรงเรียนอื่นๆ ด้วย

ก้อย หรือ **พนิดา มีลา** ประธานชมรม เล่าถึงความ
กังวลใจของกลุ่มฯ ว่า อุปสรรคของพวกเขาในการจัดกิจกรรม
เพศศึกษาคือ การนำเรื่องเพศเข้าไปให้ถึงชุมชน ทำอย่างไรให้
ผู้ปกครองเข้าใจ รวมทั้งการสอนเรื่องเพศ ในโรงเรียนที่ยังมีอาจารย์
ที่มีอคติในเรื่องนี้อยู่บ้าง

จากการที่ “กลุ่มไข่มดแดง” ได้มีโอกาสร่วมงานกับกลุ่ม
เยาวชนหมากลึบแมว ทำให้พวกเขาเห็นความต่างของวิธีทำงานว่า
กลุ่มเยาวชนหมากลึบแมวที่เป็นเด็กอาชีวะนั้นมีเครือข่าย
ค่อนข้างมาก เข้าถึงกันได้เร็ว ในขณะที่ กลุ่มไข่มดแดงที่เป็นเด็ก
มัธยมฯ ยังไม่ค่อยกล้าพูด กล้าแลกเปลี่ยนกันมากนัก

ก้อย ในฐานะประธานชมรมกล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า มีบางเรื่อง
ที่ยอยากทำ แต่ยังไม่ไปถึง เช่น การสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชน เพื่อ
เผยแพร่งานให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้รับทราบ และหลังจากนี้เขาจะ
พยายามสร้างแรงบันดาลใจให้กับรุ่นน้องเห็นว่าพวกเขาทำอะไรกันบ้าง
เพื่อให้พี่น้องๆ อยากทำงานแบบเขา และสานงานต่อไป ●

"มหาสดัม"

กลุ่มแกนนำเยาวชน อาชีวศึกษา ณ เมืองคอน

"มหาสดัม"

กลุ่มแกนนำเยาวชนอาชีวศึกษา นครศรีธรรมราช
(พฤศจิกายน ๒๕๕๑)

"ต้องการเผยแพร่ความรู้ในสิ่งที่ได้รับ
เพื่อให้เพื่อนเยาวชนปลอดภัยในเรื่องเพศ รวมทั้งยังทำให้รู้จัก
การทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีอีกด้วย"

"มหาสดัม" กลุ่มเยาวชนจาก ๑๑ วิทยาลัยสังกัด
อาชีวศึกษา จ.นครศรีธรรมราช กลุ่มแกนนำเยาวชนที่ทำงานในเรื่อง
เอดส์และเพศศึกษา ด้วยการให้ความรู้กับเพื่อนภายในวิทยาลัยผ่าน
การจัดชมรมเพศศึกษาในสถานศึกษา การจัดกิจกรรมเพศศึกษา
สัญจรให้กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สพฐ.) การถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศ/เอดส์ตามงานต่างๆ ในพื้นที่ และ

ยังรวมไปถึงการขยายเครือข่ายสร้างแกนนำส่งต่อความรู้เรื่อง เอ็ดส์/เพศ ให้กับเพื่อนๆ ใน ๑๑ วิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๕ รุ่น

ไม่เพียงเท่านั้น กลุ่มเยาวชน “มหาสดัม” ยังถือเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความเข้มแข็งในการทำงานเรื่องเพศ/เอ็ดส์กลุ่มหนึ่งของ โหนดอาชีวศึกษาอีกด้วย ภายหลังจากที่ “มหาสดัม” กลุ่มเยาวชน ที่ทำงานเพศศึกษา เริ่มแตกหน่อออกกลุ่มก้อน สิ่งหนึ่งที่พวกเขา พบในระหว่างการทำงานให้ความรู้เรื่องเอ็ดส์/เพศกับเพื่อนๆ ก็คือ เพศศึกษามีความสำคัญ

อย่างที่ **เจียบ-อนุสรฯ ทองคำยาน** แกนนำเยาวชนฯ รุ่น ๒ เล่าว่า หากเพื่อนไม่ได้เข้าค่ายและได้รับความรู้อย่างที่ พวกเขาได้รับ เพื่อนอาจจะมึนงงหรือคิดที่ผิด หรือมองเรื่องเพศ ในแง่ลบอย่างที่เธอเคยเป็น ที่มองในแง่ลบกับคนที่ติดเชื้อเอชไอวี/ ผู้ป่วยเอ็ดส์

“หลังจากเข้าอบรม ก็รู้ว่าเราสามารถอยู่ร่วมกันได้”
เจียบบอก

เช่นเดียวกับ **เก้ - สุทิน ศรีพุมระ** แกนนำเยาวชนรุ่นที่ ๓ ที่ต้องการเผยแพร่ความรู้ในสิ่งที่เขาได้รับ เพื่อให้เพื่อนเยาวชน ปลอดภัยในเรื่องเพศ รวมทั้งยังทำให้เขารู้จักการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีอีกด้วย

จากการทำงานมานานหลายปีของแกนนำเยาวชนกลุ่มนี้เอง ที่ทำให้กลุ่มได้สั่งสมประสบการณ์การทำงานในเรื่องเอ็ดส์/ เพศกับเพื่อนเยาวชนด้วยกัน “มหาสดัม” จึงเติบโต ฝังรากลึกและ จะยังคงเติบโตต่อไปในพื้นที่ จ.นครศรีธรรมราช ●

ข่าวต้มมัดร้อนๆ ในโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

กลุ่มเยาวชน "ข่าวต้มมัด"

โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จ.นครปฐม
(กรกฎาคม ๒๕๕๑)

"สื่อที่เราเคยรับรู้มานั้น ทำให้เรากลัวคนเป็นเอดส์
เพราะเราเห็นแต่ภาพที่น่ากลัว แต่พอได้ไปเข้าค่ายร่วมกับพวกเขา
ทำให้เห็นว่าพวกเขาก็มีความรู้สึกไม่ต่างจากเรา
และเชื้อเอชไอวีก็ไม่ได้ติดกันง่ายๆ
หนูกินน้ำแก้วเดียวกับพวกเขามาแล้วนะ"

กลุ่มข่าวต้มมัด เกิดจากการรวมตัวกันของเยาวชนจาก
โรงเรียนใน ๒ จังหวัด คือ ราชบุรี ซึ่งมี ๘ แห่ง และโรงเรียนในนครปฐม
อีก ๒ แห่ง

กาญจนา ผาพุมมา (กิง) เรียนอยู่ชั้น ม.๕ เช่นเดียวกับ
เบญจวรรณ บุญสวัสดิ์ (เบญ) ส่วน **สมชาย จุต้วง (อาร์ต)** อยู่ ม.๖
ทั้ง ๓ คนเป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มข่าวต้มมัด จากโรงเรียน
กำแพงแสนวิทยา ที่ไม่ได้เรียนรู้เพศศึกษาจากในห้องเรียนเท่านั้น

แต่กลุ่มยังร่วมกันสร้างกิจกรรมหลากหลาย ทั้งการแสดงละครเร่ การทำหนังสือเข้าประกวดกับโครงการหนังสือรุ่น ๓.๕: รักนะรัก แต่อยากจะปลอดภัย และผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่เรียกว่า “เสียงเยาวชน”

เมื่อขอให้เล่าประสบการณ์ที่ประทับใจจากการเรียนการสอนเพศศึกษา ทั้ง ๓ คนบอกตรงกันว่าประทับใจตอนได้ไปเข้าค่ายร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพราะการทำกิจกรรมด้วยกัน ทำให้พวกเขาเข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมกันได้ และเปลี่ยนความรู้สึกจากความกลัวว่าจะติดเชื้อฯ ไปทันที

“สื่อที่เราเคยรับรู้มานั้น ทำให้เรากลัวคนเป็นเอดส์ เพราะเราเห็นแต่ภาพที่น่ากลัว แต่พอได้ไปเข้าค่ายร่วมกับพวกเขา ทำให้หนูเห็นว่าพวกเขาก็มีความรู้สึกไม่ต่างจากเราที่อยากได้อโน้น ได้นี้ และเชื้อเอชไอวีก็ได้ติดกันง่ายๆ หนูกินน้ำแก้วเดียวกับพวกเขามาแล้วนะ” เบญ เล่าถึงความประทับใจของเธอ

อาร์ตบอกความรู้สึกของตัวเองว่า “ตอนก่อนไปเรากลัว แต่ที่เราจะติดจากเขา แต่พอไปเห็นพวกเขา เราก็มั่นใจขึ้นว่าเราสามารถใช้ชีวิตร่วมกับเขาได้”

ขณะที่ถึงกลับกลัวว่าพวกเขาจะร่วมกิจกรรมกับพวกเขาได้ไม่เต็มที่

“คือหนูไม่ได้กลัวว่าหนูจะไปติดเชื้อจากพวกเขา แต่กลัวว่าพวกเขาจะไม่กล้ามาร่วมกิจกรรมกับพวกเรามากกว่า”

กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เยาวชนกลุ่มนี้มีความสุขที่ได้พบกัน ทำงานร่วมกัน และเรียนรู้ว่าสิ่งที่ได้จากห้องเรียนเพศศึกษานั้นพวกเขาสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไรบ้าง ●

คนทำสื่อ

- ไพบูลย์ โสภณสุภาพ และ ทวีวัฒน์ กำเนิดเพชร
กลุ่มละครบางเพลย์...กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้
- เชิดพงศ์ แก้วเอ๋ย
ละครสะท้อนตัว
- วรณพร เพชรประดับ
อ้อม...ผู้หญิงตัวเล็กกับงานสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องสื่อให้เยาวชน

กลุ่มละครบางเพลย์... กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้

ไพบูลย์ โสภณสุภาพ

กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้ บางเพลย์
(พฤษภาคม ๒๕๕๐)

"กระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศสามารถนำมาใช้กับละครได้
ในระหว่างที่มีการซ้อมหรือการตีความบท นักแสดงจะเกิดการเรียนรู้
และได้ค้นพบตัวเอง พอมาแสดงต่อหน้าคนดู คนที่ดูก็สามารถเรียนรู้
และค้นพบบางอย่างได้จากการดูละครเช่นกัน"

“กลุ่มละครบางเพลย์” คือ กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้ ซึ่ง
เกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีความสนใจในศิลปะการละคร
อาทิ อาจารย์สอนละคร คนทำละคร นักแสดง คุณครูอนุบาล นักศึกษา
นักเรียน โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาและเรียนรู้ ผ่านกระบวนการละคร

ไพบูลย์ โสภณสุภาพ หรือ ครูเอ๊ เล่าถึงที่มาที่ไปของกลุ่ม
ว่าเกิดขึ้นมาได้ เพราะพวกเขาเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศ
สามารถนำมาใช้กับละครได้ ในระหว่างที่มีการซ้อมหรือการตีความบท
นักแสดงจะเกิดการเรียนรู้ และได้ค้นพบตัวเอง พอมาแสดงต่อหน้าคนดู
คนที่ดูก็สามารถเรียนรู้และค้นพบบางอย่างได้จากการดูละครเช่นกัน

ทวิวัฒน์ กำเนิดเพชร

กลุ่มละครเพื่อการเรียนรู้ บางเพลง
(พฤษภาคม ๒๕๕๐)

"เพศศึกษา ทำให้เข้าใจว่าคนเรามีธรรมชาติที่แตกต่างกัน
และเป็นสิทธิของแต่ละคนที่สามารถคิดต่างกันได้"

ผู้ก่อตั้งกลุ่มพบเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเอง และภายในกลุ่มอย่างชัดเจน หลังจากการทำงานผ่านไปหลายปี โดย **ครูตัม** หรือ **ทวิวัฒน์ กำเนิดเพชร** สะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงของเขาที่สัมผัสได้อย่างชัดเจนหลังจากเข้ามาเรียนรู้เรื่องเพศว่า เพศศึกษาทำให้เข้าใจว่าคนเรามีธรรมชาติที่แตกต่างกัน และเป็นสิทธิของแต่ละคนที่สามารถคิดต่างกันได้ ทำให้เขาหนักแน่นขึ้นในเรื่อง อารมณ์ ความคิด และเริ่มที่จะสื่อสารความรู้สึกของตัวเองกับคนรอบข้าง

เช่นเดียวกับครูเอ๋ที่พบว่าตัวเองมีความคิดที่เปิดกว้าง และยอมรับเรื่องบางเรื่องที่เคยคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ได้

“ผมเห็นความเปลี่ยนแปลงของตัวเองอย่างมากเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการไม่มีความรู้เรื่องเพศอย่างรอบด้านของคนในครอบครัว ซึ่งถ้าเป็นเมื่อก่อน ผมคิดว่าตัวเองไม่สามารถยอมรับการตัดสินใจของเขาได้ แต่พอมาเรียนรู้เรื่องเพศ ทำให้ผมเข้าใจว่า

ทุกคนมีสิทธิในการเลือกที่จะดำเนินชีวิตตามแบบของตัวเอง ไม่มีใคร
ตัดสินใจแทนใครได้ และที่สำคัญ เราต้องยอมรับผลจากการตัด
สินใจนั้นด้วย ความเข้าใจนี้ช่วยให้การพูดคุยกับคนในครอบครัว
ทำได้ง่ายขึ้น”

เพราะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเอง จึงทำให้
ทั้งมุ่งมั่นและยืนหยัดที่จะสร้างบางเพลย์ ให้เติบโตเป็นกลุ่มละคร
เพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้เห็นและรู้จักตัวเองจากการ
เข้ามาเรียนรู้ร่วมกัน ●

ละครสะท้อนตัว

เชิดพงศ์ แก้วอัย

กลุ่มเรียนเพาะชำ จ.แพร่

(มีนาคม ๒๕๕๑)

"กิจกรรมละครสัญจร จะทำให้แก่นนำเยาวชนเรียนรู้ตัวเอง หรืออย่างน้อยเขาก็จะเป็นที่ปรึกษาของเพื่อน หรือเมื่อโตไปเป็นพ่อแม่ ก็รู้ว่าจะสอนลูกตัวเองอย่างไร"

หลังจากทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องเพศและเอดส์ มาหลายปี **เชิดพงศ์ แก้วอัย** หรือ “ธม” กลุ่มเรียนเพาะชำ ได้โอกาส กลับมาทำงานที่บ้านเกิด และกลายเป็นผู้ผลักดันกิจกรรมของกลุ่ม เยาวชน “ขันโตก” จ.แพร่ จนวันนี้กลุ่มขันโตกเป็นที่รู้จักดีในฐานะ “แก่นนำเยาวชน” รุ่นใหม่มาแรงที่ให้ความรู้ด้านเพศศึกษากับเพื่อนๆ ในสถานศึกษา ผ่านกิจกรรมละครสัญจร

ธมเล่าว่า ประเด็นในละครสัญจรจะเน้นเรื่อง “ความพร้อม” ในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น วัยรุ่นเขาควรจะรู้ว่า ตัวเองพร้อม มีเพศสัมพันธ์เมื่อไหร่ และสุดท้ายต้องรับผิดชอบได้ เพราะ เพศสัมพันธ์เป็นเรื่องของคนสองคน คงไปละเมิดสิทธิไม่ได้ แต่ชวนเขาคิดและให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้ ซึ่งแก่นนำเองก็เริ่มรู้สึกว่าเขามีคุณค่า มีตัวตนในวิทยาลัย กลายเป็น ผู้เชี่ยวชาญ หรือ “ศิราณี” ให้เพื่อนๆ

เชิดพงศ์บอกว่ากิจกรรมละครสัญจร จะทำให้แกนนำเยาวชน เรียนรู้ตัวเอง หรืออย่างน้อยเขาก็จะเป็นที่ปรึกษาของเพื่อน หรือเมื่อ โตไปเป็นพ่อแม่ก็รู้ว่าจะสอนลูกตัวเองอย่างไร

“จากกิจกรรมละครสัญจร น้องๆ แกนนำได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองขึ้นมาก เพราะละครเป็นการสื่อสารสองทาง น้องๆ ก็ได้ถามตอบกับผู้ชมจนเก่งขึ้น และที่สำคัญในกระบวนการละคร ผมเชื่อว่าครั้งแรกสำคัญที่สุด คือเราช่วยประคับประคองให้การแสดง ครั้งแรกๆ ของเขาประสบความสำเร็จ จนเขามีศรัทธา มีกำลัง และเชื่อว่าสิ่งที่เขาตั้งใจเกิดขึ้นได้”

แม้แกนนำจะได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาและสามารถ ถ่ายทอดต่อได้ระดับหนึ่ง แต่ผมมองว่าก้าวต่อไปที่สำคัญ คือต้อง พัฒนาแกนนำให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะเพื่อให้น้องๆ ตกผลึกความคิดได้เอง

“แล้วเราก็จะได้ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ ก้าวไปได้ไกล และก้าวพร้อมๆ กันไปหลายๆ คน” ●

อ้อม..ผู้หญิงตัวเล็ก กับงานสร้างภูมิคุ้มกัน เรื่องสื่อให้เยาวชน

วรรณพร เพชรประดับ

ผู้อำนวยการสำนักข่าวเด็กและเยาวชน จ.พะเยา
(เมษายน ๒๕๕๑)

"ผู้ฟังเอง พอได้ยินเสียงน้อยๆ จัดรายการ
ก็ให้ความสนใจที่เด็กๆ มีความสามารถกันมาก ผู้ใหญ่ก็พากันตั้ง
และสนุกตามไปด้วย ส่วนของตัวคนจัดเองก็เห็นคุณค่าของสื่อ
และเห็นถึงความจำเป็นที่เพื่อนๆ ต้องรู้จักเท่าทันสื่อ"

จุดเริ่มต้นจากการเข้ารับการอบรมทำความเข้าใจเรื่อง
เพศศึกษารอบด้าน ทำให้ **วรรณพร เพชรประดับ** หรือ **อ้อม** ผู้อำนวยการ
สำนักข่าวเด็กและเยาวชน จ.พะเยา เข้าใจเรื่องเพศและเอดส์มากขึ้น
และได้นำกิจกรรมหลายอย่างไปปรับใช้ในกระบวนการอบรมจัดทำ
เสียงตามสายให้เยาวชน ซึ่งเธอบอกว่ากิจกรรมเหล่านั้นทำให้น้องๆ
เข้าใจเรื่องนี้ได้ง่ายและเร็วขึ้น

นอกจากหน้าที่หลักแล้ว อ้อมยังทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับ
เด็กๆ ที่ผ่านการอบรมจากโครงการเยาวชนเท่าทันสื่อ และมานั่งเป็น

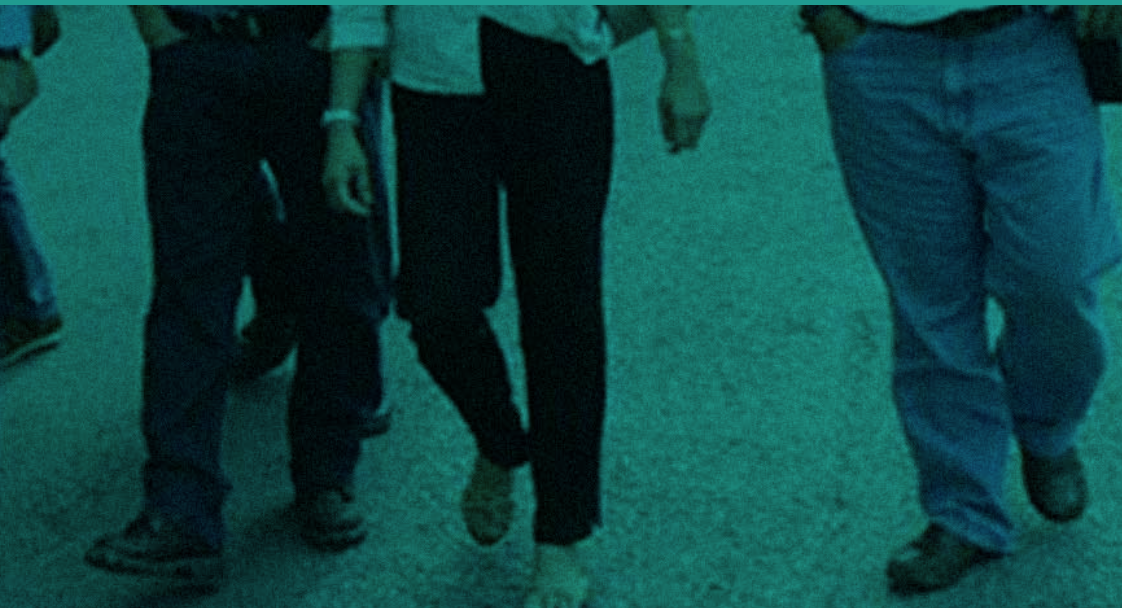
ดีเจน้อยทำเสียงตามสายในโรงพยาบาลประจำจังหวัด ตั้งแต่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ช่วงก่อนเที่ยง เพื่อพูดคุยและสื่อสารเรื่องราว ที่เกี่ยวกับเพศ เอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการส่งเสริม ให้เยาวชนมีสุขภาวะทางเพศ

จากหน้าที่นี้เอง ที่ทำให้อ้อมจับสัญญาณแห่งความ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นได้จากการทำโครงการนี้

“ผู้ฟังเอง พอได้ยินเสียงน้องๆ จัดรายการ ก็ให้ความสนใจ ที่เด็กๆ มีความสามารถกันมาก เพราะก่อนหน้านี้ โรงพยาบาลจะ ให้เด็กอ่านแผ่นพับความรู้เรื่องโรคต่างๆ สลับกับการเปิดเพลง แต่พอเรา เข้ามาช่วยทำให้รูปแบบเป็นการจัดรายการอย่างแท้จริง ผู้ใหญ่ก็ พากันฟังและสนุกตามไปด้วย ส่วนของตัวคนจัดเองก็เห็นคุณค่าของสื่อ และเห็นถึงความจำเป็นที่เพื่อนๆ ต้องรู้จักเท่าทันสื่อ”

แต่มั่นใจได้เลยว่า ภารกิจในการสร้างเยาวชนให้เท่าทันสื่อ นั้น คงไม่หยุดอยู่เพียงแค่นี้ เพราะอ้อมยืนยันว่าหน่วยงานในพื้นที่เห็น ความสำคัญและให้การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ ●

พบกัน เพื่อเรียนรู้
เรียนรู้ เพื่อเปิดรับ
เปิดรับ เพื่อเข้าใจ
เข้าใจ เพื่อเปลี่ยนแปลง

ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนโลกเพื่อแก้ไขปัญหาเอชไอวี วัณโรค และมาลาเรีย
(The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria)
เว็บไซต์เพศศึกษา www.teenpath.net
เว็บไซต์บริการสุขภาพทางเพศสำหรับเยาวชน www.lovecaresation.com